

**İSTANBUL RUMELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**KENT SAKINLERİYLE İLETİŞİM OLUŞTURMA ARACI
OLARAK SOSYAL MEDYA (TWİTTER) KULLANIMI**

SİYASET BİLİMİ VE EKONOMİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Erdal İŞERİ

Tez Danışmanı

Dr. Öğretim Üyesi Süleyman ÖZMEN

İSTANBUL-2020

TEZ TANITIM FORMU

YAZAR ADI SOYADI : Erdal İŞERİ
TEZİN DİLİ : Türkçe
TEZİN ADI : Kent Sakinleriyle İletişim Oluşturma Aracı Olarak Sosyal Medya (Twitter) Kullanımı
ENSTİTÜ : İstanbul Rumeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
ANABİLİM DALI : Siyaset Bilimi ve Ekonomi
TEZİN TÜRÜ : Yüksek Lisans
TEZİN TARİHİ : 03.01.2020
SAYFA SAYISI : 67
TEZ DANIŞMANLARI : Dr. Öğretim Üyesi Süleyman ÖZMEN
DİZİN TERİMLERİ : Kent, Kent Hukuku, Kentli Hakları, Kentli Kimliği

TÜRKÇE ÖZET : Kent, toplumsal yaşamın fiziksel mekanı olarak bir büyüklüğü ifade etmektedir. Nüfusunun köy ve kasabalara göre fazlalığı yanında kapladığı arazi geniştir. Bu fiziksel görünümü yanında kent; kendisinde yaşayanlar için bir kimlik sunmaktadır. Kentlilik, kentte yaşama ile elde edilen olanaklar, haklar ve üstlenilen sorumlulukları karşılayan bir kavram durumundadır.

Kentlilik, kent yaşantısında yer alan bireyin yaşadığı toplumu ve içinde bulunduğu ilişkileri tanımlamakta; statüsünü, sosyal tabakasını, bireyler ile ve gruplar ile ilişkilerini gösteren kentli kimliğini sunmaktadır..

Kentleşmenin toplum ve mekan üzerinde ortaya çıkardığı etkiler, bireyin kentliliğini, kentli kimliğini de etkilemektedir. Bireyin bu süreçte; bireylere, kurumlara, gruplara, topluma karşı ileri sürebileceği hakları ya da sorumlulukları ortaya çıkarmaktadır.

Ülkenin çok eski çağlara tarihlenen kentleri, geçirdikleri her değişim aşamasında kentli kimliği ve kentli haklarında birikim ortaya çıkarmıştır. Tarihsel olarak, Orta Asya, Bizans, Selçuklu, Osmanlı ve Cumhuriyet dönemlerinde yaşanan kentleşme süreçleri bağlamında “kentli kimliği” ve “kentli hakları” bu tezde incelenmektedir. Tez, tarihsel gelişimle ulaşılmış kentli kimliği ve kentli haklarının başta Avrupa Birliği’ne uyum ve diğer güncel, küresel ilişkiler açısından karşılaştırılmasını sağlayabilecek bulgular ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır.

DAĞITIM LİSTESİ : 1. İstanbul Rumeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsüne
2. YÖK Ulusal Tez Merkezine

İmzası
Erdal İŞERİ

İSTANBUL RUMELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**KENT SAKINLERİYLE İLETİŞİM OLUŞTURMA ARACI
OLARAK SOSYAL MEDYA (TWİTTER) KULLANIMI**

SİYASET BİLİMİ VE EKONOMİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Erdal İŞERİ

Tez Danışmanı

Dr. Öğretim Üyesi Süleyman ÖZMEN

İSTANBUL-2020

BEYAN

T.C. İstanbul Rumeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez/Proje Yazım kılavuzu yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu Tez/Proje içindeki tüm veri, bilgi ve dokümanların doğru ve tam olduğunu, akademik etik ve ahlak kurallarına uygun bir şekilde elde edildiğini belirtirim. Lisansüstü Tez/Proje Yazım çalışmasında kullandığım verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı ve çalışmanın özgün olduğunu bildiririm.

Aynı zamanda bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve yararlandığım bütün kaynakları atıf yaparak belirttiğimi ve bu Lisansüstü Tez/Proje Yazım sırasında patent ve telif haklarının ihlal edici bir davranışımın olmadığını belirtir; aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Erdal İŞERİ

Tarih:

İmza:

**RUMELİ
ÜNİVERSİTESİ**

T.C.
İSTANBUL RUMELİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Erdal İşeri 'nin “**Kent Sakinleriyle İletişim Oluşturma Aracı Olarak Sosyal Medya (Twitter) Kullanımı**” adlı tez çalışması, jürimiz tarafından Siyaset Bilimi ve Ekonomi Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan _____

Prof. Dr. R. Kutay KARACA

Üye

İstanbul Aydın Üniversitesi

Üye _____

Doç. Dr. Ali DENİZLİ

Üye

İstanbul Rumeli Üniversitesi

Üye _____

Dr. Öğr. Üyesi Süleyman ÖZMEN

Danışman

İstanbul Rumeli Üniversitesi

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

ONAY

... / ... / 2020

ÖZET

KENT SAKİNLERİYLE İLETİŞİM OLUŞTURMA ARACI OLARAK SOSYAL MEDYA (TWITTER) KULLANIMI

Türk kentlerinde yerel yönetim sistemi belediye başkanı ve vali tarafından temsil edilen belediye ile valilik organizasyonlarından oluşturulmuştur. İki organizasyonun ayrı ayrı örgüt yapıları, mevzuatları ve yönetsel anlayış farklılıkları, yönettikleri kent için farklı stratejileri ve hizmet üretimini ortaya çıkarmaktadır.

Belediye başkanlarının “seçim”, valilerin “atama” yoluyla belirlendikleri yerel yönetim sisteminde her iki kurum örgütsel yapılarında, farklı birim ve belediye meclisleri, il genel meclisleri, bürokratik üniteler, birimler barındırmaktadır.

Küreselleşme sürecinde kentlerin uluslararası ilişkiler kurmak zorunda kalmaları, kent yönetimlerinin stratejiler geliştirmesini gerektirmektedir. Ancak sistemin iki kanatlı oluşu, her birinin bu süreçte ortaya çıkardıkları diplomasi ve strateji süreçlerinin izlenmesini zorlaştırmaktadır. Görünürde valilikler de kentin uluslararası ilişkilerinin yoğunlaşmasında belediyeler kadar aktif durumdadır. Ancak KENT SAKİNLERİYLE KÜRESELLEŞME BAĞLAMINDA ULUSLARARASI İLİŞKİLERİ VE İLETİŞİM OLUŞTURMA DÜZEYLERİ konusunda literatürde az sayıda inceleme – araştırma bulunmaktadır. Bu makale, belediyeler ile valiliklerin kent adına gerçekleştirdikleri uluslararası ilişkiler çalışmalarını incelemekte ve karşılaştırmaktadır.

Anahtar kelimeler: Kent, Belediye, Valilik, Diplomasi

ABSTRACT
USE OF SOCIAL MEDIA (TWITTER) AS A MEANS OF
COMMUNICATING WITH CITY RESIDENTS

In the Turkish cities, the local government system is composed of the municipality and the governorship organizations represented by the mayor and the governor. The separate organizational structures, legislation and managerial understanding differences of the two organizations reveal different strategies and service production for the city they run.

In the local administration system, where the “election of the mayors is determined by the” appointment in of the governors, both institutions have different units and municipal assemblies, provincial general assemblies, bureaucratic units and units in their organizational structures.

The fact that cities have to establish international relations in the process of globalization requires urban governments to develop strategies. However, the fact that the system is biplane makes it difficult to monitor the diplomacy and strategy processes each of which emerges in this process. Apparently, the governorships are as active as the municipalities in the intensification of the city's international relations. However, there are few studies and researches on the international relations and diplomacy levels of city administrations. This article examines and compares the international relations studies carried out by the municipalities and governorships on behalf of the city.

Keywords: City, Municipality, Governorship, Diplomacy Social Media,

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	7
İÇİNDEKİLER	9
KISALTMALAR	11
TABLolar	13
GİRİŞ	14
BİRİNCİ BÖLÜM.....	19
1.1. YEREL YÖNETİMLER	19
1.1.2 TÜRKİYE'DE YEREL YÖNETİMLER	25
İKİNCİ BÖLÜM	30
2.1. KÜRESELLEŞME	30
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	35
3.1. YEREL YÖNETİMLERDE KENT İLETİŞİMİ	35
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	41
4.1. ARAŞTIRMA	41
4.3. BULGULAR.....	41
4.3.1. VALİLİKLERİN TWITTER HESABLARININ AÇILIŞ TARİHLERİ.....	43
4.3.2. VALİLİKLERİN TWITTER TAKİPÇİ SAYILARI	45
4.3.2. VALİLİKLERİN TWITTER TAKİP SAYILARI	47
4.3.4. VALİLİKLERİN TWITTER HESABLARINDA TWEET SAYILARI.....	49
4.3.5. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNİN TWITTER HESABLARINI AÇIŞ TARİHLERİ	50
4.3.6. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİ TWITTER TAKİBÇİ SAYILARI (2016-2020)	51
4.3.7. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİ TWITTER HESABLARINDA UA KURULUŞLARIN TAKİBİ	52
4.4. YEREL YÖNETİMLER VE ULUSLARARASI KURULUŞLAR.....	54
4.5.. SOSYAL MEDYA DİL TERCİHLERİ	60
SONUÇ	62

Kaynakça	65
----------------	----

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
AY	Anayasa
AİHM	Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
AİHS	Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
AÜEHF	Ankara Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi
AKŞ	Avrupa Kentsel Şartı
AÜSBF	Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi
bkz.	Bakınız
BB	Büyükşehir Belediyesi
BMS	Birleşmiş Milletler Sözleşmesi
C.	cilt
çev.	Çeviren
dn.	Dipnot
Der.	Dergisi
E.	Esas
Fak.	Fakültesi
İBB	İstanbul Büyükşehir Belediyesi
İÜHF	İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi
İÜSBF	İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi
K.	Karar
(m)	madde
s.	sayfa
S.	Sayı
T.C	Türkiye Cumhuriyeti
TODAİE	Türkiye Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü

vd.

ve devamı

TABLÖLAR

Tablo 0-1 Valiliklerin Twitter Hesap Tarihleri 43

Tablo 0-2 Valiliklerin Twitter Takipçi Sayıları 45

Tablo 0-3 Valiliklerin Twitter Takibi Sayıları 47

Tablo 0-4 Valiliklerin Twitter Yabancı Takip Sayıları 49

Tablo 0-5 Valiliklerin Twitter Tweet Sayıları 50

Tablo 0-6 Büyükşehir Belediyelerinin Hesap Açılış Tarihlerinden İtibaren
Günlük Ortalama Tweet Sayıları 51

Tablo 0-7 B.Ş.B. Twitter Hesap Tarihleri 50

Tablo 0-8 B.Ş.B. Twitter Takipçi Sayıları (2016) 52

Tablo 0-9 B.Ş.B. Twitter Takibi Sayıları 53

Tablo 0-10 Yerel Yönetimlerle İlgili Faaliyetleri Bulunan Uluslararası
Kuruluşlar

GİRİŞ

Bireyler kendilerine özgürlük tanıyan, kendi paylaşımlarını, fikirlerini, bilgi ve haberlerini istediği şekilde yaymasını sağlayan, farklı bireylerin paylaşımlarına özgürce yorumlamasına izin veren sosyal medya sitelerini tercih etmektedir. Bu tercihin sebebi sosyal medyanın bireylere sınırsız özgürlük alanı sağlamasıdır. Bunun sonucu olarak da sosyal medya, siteleri, diğer medya sitelerine oranla daha çok ön plana çıkmaktadır. Her geçen gün sosyal medya sitelerinin öneminin artması sosyal medya sitelerinin bireylerin hayatında yer edinmesini sağlamıştır. Bu bağlamda bireyler, yerel yönetimlerdeki eksiklikleri veya isteklerini, özgürce ifade edebileceği sosyal medya ağları, yerel ve ulusal politikaları doğrudan veya direk olarak etkilemektedir.

Günümüzün kentleri küreselleşmeyle birlikte ülkenin ve dünyanın geri kalanı ile sürekli olarak etkileşim içinde bulunmak zorunda kalmaktadır.

Göç, turizm ve ekonomi hareketlilikleri kentlerin kendi sakinlerinin başka kentlerle etkileşimini artırmaktadır.¹ Bu artış neticesinde kent yönetimleri de şehirlerin küresel düzeydeki etki alanları giderek genişlemekte ve hemşehrileri için hizmet ve çözüm üreten şehirler, küresel düzgerekle kendi sakinlerinin beklentilerini izleyebilmenin bir yolu olarak ve gerekse uluslararası gelişmeleri izleyebilmek için diplomasiye önem vermek zorunda kalmaktadır.²

Diplomasi, tarafların çatışma ve işbirliği temalı karşılıklı iletişimi temelinde bir ilişki temelidir.³ Tarafların birbirlerinden beklentilerini, taleplerini diğer tarafa sundukları bir süreç yönetimi yaklaşımı olarak diplomasi, her alanda olduğu gibi yerel yönetimler alanında da karşımıza çıkmaktadır.⁴ Kentler için diplomasiyi kültürel alanda ele almak, kendi aralarında ve kendi sakinleri ile kurdukları ilişkide dayanak noktası olarak görmek mümkündür.⁵

¹ Ahmet Yalçınkaya, *Kamu Diplomasisi*. Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2013, s.16

² Erkan Akar, *Sosyal Medya Pazarlaması*. Efil Yayınları, Ankara, 2010, s.13

³ Gaye Aslı Sancar, *Kamu Diplomasisi ve Uluslar arası Halkla İlişkiler*. İstanbul: Beta Yayınları, 2012, s.39

⁴ İbrahim Kalın, *Türk Dış Politikası ve Kamu Diplomasisi, Kamu Diplomasisi* (Ed: Abdullah Özkan-Tuğçe Ersoy Öztürk). İstanbul: Tasam Yayınları, İstanbul, 2012, s.11

⁵ Abdullah Özkan, 21. *Yüzyılın Stratejik Vizyonu Kamu Diplomasisi ve Türkiye'nin Kamu Diplomasisi İmkânları*, TASAM Yayınları,

Kent yerel yönetimlerinin sakinleri ile kurdukları iletişim kanallarından biri sosyal medya olmuştur.⁶ İnternetin hayatın her alanında yaygınlaşması, yerel yönetimlerin bu mecrada yer almasını sağlamıştır.⁷ Zira yerel politikada sosyal medya “yeni” bir medya türü olarak politikaya da tesir etmeye başlamıştır. Hatta kurumsal olarak işleyişini internet otomasyonuna dayandıran yerel yönetimler, birçok kamu kurumunda olduğu gibi çok sayıda işlemi internet ortamında duyurmakta ve işlemler tesis edebilmektedir.⁸

İnternetin sağladığı olanaklar vatandaş – yerel yönetim iletişimini sosyal medyaya da yaymış durumdadır. Sosyal medya yeni bir kamusal alana dönüşmüştür. 1990’lı yılların sonlarında internet yaygınlaşmaya başlamış ama uzun sayılabilecek bir süre, alışageldikleri yöntemlerle iletişimi sürdürmüşlerdir. Siyasal kampanya yürütmek için sosyal medyanın keşfi 2002 sonrasında olmuştur.⁹

Yerelde ortaya çıkan bu gelişmeler, yerel yönetimlerin uluslararası ilişkilerine de yansımıştır. Dünyanın neredeyse her tarafında kamu otoriteleri internet ve sosyal medya etkinlikleriyle faaliyetlerini duyurmakta, dünyadaki gelişmeleri izlemektedir.

Sosyal medyanın kamu diplomasisi yanında kent diplomasisinde artan gücü bir taraftan siyasi faaliyet olarak ortaya konulsa da iyi yönetişimin kent yönetiminde sağlanabilmeyi kolaylaştırması açısından önemsenmektedir.¹⁰

Kent – yerel yönetiminde sosyal medya etkinliklerinde asal durumda olan üç faaliyet, sosyal medyanın artan önemi doğrultusunda anlamlandırılabilir hale gelmiştir. Yerel yönetimin sosyal medya ve kent diplomasisi etkinliğinin izlenebilmesi açısından ölçek niteliği taşımaktadır.¹¹

⁶ Kürşat Bumin, *Demokrasi Arayışında Kent*. 2. Baskı, Çizgi Kitabevi, Konya, 2013, s.28

⁷ Filiz Aydoğan, *Yeni Medya Kuramları*, Der Yayınları, . İstanbul, 2017, s.50

⁸ Hamza Ateş, *Kamu Yönetimi Yazıları - Belediyelerde Kurumsal Performans Yönetimi: Uygulamada Başarı İçin Öneriler*, Nobel Yayınevi, Ankara, 2007, s.92

⁹ Ersin Kalaycıoğlu, *Karşılaştırmalı Siyasal Katılma -Siyasal Eylemin Kökenleri Üzerine Bir İnceleme*. İstanbul Üniversitesi Yayınları. İstanbul, 1983. s.23

¹⁰ Abdullah Özkan, *Medyanın Kamu Diplomasisi Rolü*, Kamu Diplomasisi Enstitüsü, Erişim Tarihi: 21.03.2020, <https://www.kamudiplomasisi.org/makaleler/makaleler/99-medyan-kamu-diplomasisi-rolue>

¹¹ Ahmet Tarhan, *Büyükşehir Belediyelerinin Sosyal Medya Uygulamalarına Halkla İlişkiler Modellerinden Bakmak*, İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi. 35/Güz, 2012, s.79-101

Sosyal medya hesaplarında, hesap sahibinin yapmış olduğu duyuru ya da sunum, Facebook ve Instagram mecralarında, “paylaşım” olarak adlandırılmaktadır. Twitter mecrasında ise “Tweet” olarak adlandırılmaktadır. Bu sunumlar sadece birebir iletişim yapılabilen “arkadaş listesi” nde bulunan kişilere ulaştırılabileceği gibi bu ağda yer almayan herkese de açık hale getirilebilmektedir.¹²

Bir paylaşım hesap sahibi tarafından yayınlandıktan sonra paylaşımı görenler yorum yazabilmektedir. Bunun dışında, yorum yazmadan beğenip beğenmediklerini, şaşırdıklarını, üzüldüklerini belirten sembollerle de paylaşım tepki verebilmektedirler.

Bir paylaşımın izleyicisi tarafından “paylaşma” adı verilen fonksiyon kullanılarak salgınlaşması da mümkün bulunmaktadır. Böylece hesap sahibi hesabında yayınladığı mesajı bir anda milyarlarca insana iletebilme şansına sahip olmaktadır.

Bu süreç, hesap sahibinin –yerel yönetimin- hem mesajlarını, kentini aşarak dünyaya sunabilmesine olanak vermektedir. Hem de hesabı üzerinden milyarlarca hesapta gerçekleşen hareketleri izleyebilmektedir.

Yerel yönetimin sosyal medya hesabı üzerinden, kendisini ilgilendiren yerli ve yabancı kurumların hesaplarını izleyerek, kendi kulvarında faaliyet gösteren yerel yönetimleri, uluslararası kurumları, organizasyonları takip etmesi, bir kent diplomasisi hareketliliğidir. Ama bunun için seçtiği tema, kullandığı dil ve nihayet gerçekleştirdiği etki düzeyini öngörebilmesi önem taşımaktadır. Dolayısıyla bunu yapabilmesi için bu kurumları “takip” fonksiyonunu kullanması gerekmektedir ve bu kurumlara kendini duyurması ya da kurumların kendisini ilgilendiren hareketliliklerini izlemeye dönük bir yaklaşım, model geliştirmesi zorunludur. Aynı durum, kendisinin takip edilmesi için de geçerlidir. Başka kurumlar için bir anlam ifade eden kurumların hesaplarının takipçilerinin sayısında yoğunluk görülmektedir.

¹² Kaygısız, Ummuhan, ve Sema Sarı, *Belediyelerin Sosyal Medya Kullanımı: Burdur Belediyesi ve Burdur İlçe Belediyeleri Üzerine Bir Araştırma*, International Journal of Social Sciences and Education Research. 1/2 (2015): 309-317.

Bu tezimizin varsayımı, Türkiye’de sosyal medya olarak tanımlanan internet tabanlı bilişim kanalları son yıllarda valilikler ve büyükşehir belediyeleri tarafından benimsenmiştir. Ancak Büyükşehir belediyelerinin ve valiliklerin kendi kentleri, ülke ve dünya kamuoyu ile iletişim fırsatı sunan bu platformlardan yararlanma yöntemi ve yararlanma düzeyi yeterli değildir. Bu bağlamda, küreselleşme bağlamında gerek kendi sakinleri ile ve gerekse kendilerini ilgilendiren kurumlarla Twitter mecrası üzerinden geliştirdikleri iletişim, kent sosyal iletişimi kabul edilerek bir araştırma yapılmıştır. Twitter’ın kurulduğu ve yayına başladığı 2006 yılından 2020 yılına kadar geçen sürede yerel yönetimlerin etkinlikleri incelenmiştir.

Ülkemizde yerel yönetim, öz itibarıyla belediyeleri ve mevzuat itibarıyla, belediyeler yanında valilikleri tanımlamaktadır. Geleneksel uygulama ve mevzuat; belediyelerin valiliklerle arasında hiyerarşik ilişki kurmasını ve dolayısıyla kenti resmi olarak temsil edebilecek teşebbüslerde neredeyse valiliklerin iznini alacak mesafede durmalarını gerektirmektedir. Bu anlayışa rağmen valiliklerin sosyal medya hareketliliğinin belediyelerin gerisinde kalması biçiminde fiili bir durum gözlemlenmektedir. Araştırma bu fiili durum üzerine yoğunlaşmaktadır.

Yerel yönetim belirli bir coğrafyada yaşayan yerel topluluğun ortak ihtiyaçlarını karşılamak üzere, karar organları yerel halk tarafından seçilen görev ve yetkileri kanunlarla sınırlı olan, özel gelire ve bütçeye sahip kamu tüzel kişileridir. Yerel yönetimlerin büyük ölçeklere yayılması, idarenin hizmet etkinliği yanında iktidarın sahipliğinin de sorgulandığı bir alan yaratmıştır. Türkiye’de yerel yönetim birimleri 1982 Anayasası hükümlerine göre; il özel idaresi, belediyeler (büyükşehir ve belde belediyeleri) ve köylere, İl özel idareleri kanunla il kurulduğunda aynı anda kurulmaktadır. İl’in yüzölçümü ile aynı alanda ve il idaresiyle organik bağlantılı bir modele dayandırılmıştır. Bu nedenle kanunla kurulan il sayısına eşit olarak 81 il özel idaresi bulunmaktadır. Araştırma, bu 81 il özel idaresi bulunan 31 büyükşehir belediye kenti ile sınırlanmış ve sadece bu kentlerin büyükşehir statüsünde kentlerin belediyeleri ile valilikleri izlenmiştir.

Bu araştırmanın temel amacı kamu kurumları olarak valiliklerin kamusal pazarlama aracı olarak sosyal medya kanallarını ne düzeyde kullandığının incelenmesidir. Bu doğrultuda valiliklerin sosyal medya takipçi sayısı ve paylaşılan içerik sayıları ilgili kurumların 31 Mart 2017 tarihindeki Facebook, Twitter ve Youtube hesapları kontrol edilerek elde edilmiştir. Bulguların elde

edilmesi ve tartişılması sürecinde internet açık kaynak ve web siteleri taraması yapılmıştır. Belediye ve valiliklerin gerçekleştirdikleri uluslararası faaliyet sayılabilecek eylemler belirlenmeye çalışılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

YEREL YÖNETİMLERİN SOSYAL İLETİŞİM KURMASI AÇISINDAN KENT DİPLOMASİSİ

1.1. YEREL YÖNETİMLER

Kentlerin yönetiminde vali tarafından temsil edilen, merkezi hükümetin kentte yerleşik taşra teşkilatı ve belediye başkanı tarafından temsil edilen, yerel yönetim teşkilatı, kentlerin yönetsel yapısını oluşturmaktadır.

Osmanlı İmparatorluğu'nun, devletin taşra teşkilatlanmasına yönelik ilk girişimi kabul edilen 1864 Tuna Nizamnamesi ile başlayan yapısal dönüşüm, diğer vilayet nizamnameleri ile günümüze kadar süren taşra yönetim sistemini ortaya çıkarmıştır. 1789 Fransız İhtilali ve hemen ardından gelen Napolyon döneminde, Fransa'da uygulanan, kentlerin vilayete dönüştürülmesi ve vali tarafından yönetilmesi ilkesi Osmanlı İmparatorluğu tarafından uyarlanmış ve uygulanmıştır.^{13 14}

Sisteme hakim olan anlayış ve teamülün önemli kısmı Cumhuriyet döneminde de devam ettirilmiştir. Temelde sürekli savaşlarla geçirilen dönemlerde devlet otoritesinin sağlanmasına öncelik veren bu anlayış, savaş sonrasında ülkenin toparlanması için disiplinli bir ortam oluşturulması kaygısını taşımıştır.

İkinci Dünya Savaşı'nın hemen sonrasında yeniden ele alınan sisteme yönelik mevzuat çalışmalarında da aynı anlayış sürdürülmüş, 1949 yılında yürürlüğe giren ve günümüze kadar devam eden İl Özel İdare Kanunu¹⁵, taşra yönetim sistemini vali – vilayet merkezli bir sistem olarak yorumlamıştır. Kent yönetiminde valinin etkinliğini ilçelerde kaymakamlıklara ve kaymakamlıklar eliyle köylere yayan bürokratik yapı devam eden süreçlerde etkinleştirilmeye devam etmiştir.

¹³ Ruşen Keleş, *Yerinden Yönetim ve Siyaset*. İstanbul: Cem Yayınevi, 1992., s.11

¹⁴ Metin Heper, *Türk Devlet Geleneği*. Ankara: Doğu Batı Yayınları, 2015, s.62

¹⁵ 18.06.1949 tarih ve 7236 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan İl İdaresi Kanunu (6360 sayılı yasa ile büyükşehirlerde il özel idaresi büyükşehirlerde kaldırılmıştır.)

Kent yönetiminde başat mekanizma durumundaki belediyelerin ortaya çıkışı da 19. yüzyıla denk gelmektedir. Kırım Savaşı'nın da etkisiyle 1854 yılında "şehremaneti" adı verilen ilk belediye kurulmuştur. Bu tarihe kadar kadıların görevleri arasında sayılan belediyeçilik hizmetleri müstakil hale getirilmiştir. 6. Daire adı verilen Beyoğlu Belediyesi ile başlayan belediye kurumu 1857 yılında İstanbul'da 13 belediyenin kurulmasıyla birlikte belediyeler, İstanbul'dan başlayarak ülke geneline yayılmaya başlamıştır.¹⁶

İlk belediyelerde dikkat çeken iki husus, ülkemiz yönetsel yapısında belediyelere bakış açısını etkilemiştir.

Birincisi, ilk belediye kurma girişimi bir Batılılaşma çabasının eseridir. Gerek Kırım Savaşı nedeniyle İstanbul'da bulunan İngiliz, Fransız asker ve sivil nüfusunun taleplerini karşılamaya dönük, belediye kurma iradesi söz konusudur. Fransız yönetim sisteminin Osmanlıdaki yeniden yapılanma çalışmalarına etkisi ilk belediye deneyiminde de kendini göstermiştir. Öyle ki pilot belediye uygulamasının başlatıldığı Beyoğlu belediyesine 6. Daire isminin verilmesi Paris Belediyesinin örnek alınmasından ve bu belediyenin Fransız yerel yönetimler sistemi içindeki 6. Belediye olarak tanımlanmasından dolayıdır.

İkincisi, o zamana kadar kadıların görevleri arasında sayılan belediyeçilik hizmetlerinin sunulmasına dayanan bir anlayış bulunmaktadır ve kısmen "seçim" söz konusu olsa da "atama" baskın karakteridir.¹⁷

Bu gelişmelerin temel nedeni olarak; Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküşüne çözüm bulmak isteyen yönetici sınıfların ve Osmanlı bürokrasisinin (ilmiyye, kalemiyye ve seyyiyye) devlette etkinliklerini sürdürme ısrarıyla çelişmeyen ama çöküşe çare olabilecek Batılılaşma taleplerini de karşılayan sistem arayışları olduğu belirtilmektedir. Buna göre, yerel yönetim kurulması gereklidir ama bu yerel yönetimi demokratikleşme istencinin değil devlete çeki düzen verme ve

¹⁶ Sureiya Faroqhi *Osmanlı'da Kent ve Kentliler*. Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, İstanbul:,2000, s.88

¹⁷ Bilal Eryılmaz, *Tanzimat ve Yönetimde Modernleşme*. İstanbul: İşaret Yayınları, İstanbul, 1992, s. 34

batılı bir modeli ülkeye taşıma amacının eseridir.^{18 19} Yerel yönetimlerin ortaya çıkışı ve gelişimi bir bürokrasi meselesi olarak ele alınmaya çalışılmıştır.²⁰

Osmanlı'nın batılılaşma çabalarının bir ürünü olarak ortaya çıkan belediye teşkilatlarının mülki idarenin denetimine (vesayetine) tabi bırakılması, mülki idarenin bürokratik parçası veya demokratikleşme arzusunun bir uzantısı olarak görülmek istenmemesi; Osmanlı Monarşisinde veya Türkiye Cumhuriyetinde farklı dönemsel nedenlerle ancak her zaman ve kesintisiz bir şekilde görülen "beka kaygısı" ile açıklanabilir. Söz konusu bu kaygı gelenekselleşerek Cumhuriyet'e de aksetmiş, merkezi yönetimlerin temel görüşü olmuştur.

Bu yaklaşım; devletin merkez ve taşra (yerel) yönetim sisteminin bütünü nü temsil ettiği kabul edilen, mülki idare sisteminde, valiliği belediyenin önünde kabul etmektedir. Belediyeler neredeyse -valiliğin görevleri arasında olup da- belediye tarafından yürütülmesine karar verilen hizmetleri yürüten kurumlar olarak ele alınmaktadır.²¹ (SENCER 1986)

Cumhuriyet döneminde de bu geleneksel anlayış devam ettirilmiştir; 1930 yılında yürürlüğe giren 1580 Sayılı Belediye Kanunu'nda muhteva olarak, sık sık valiliğin icazet ve onayına atıf yapan hükümlere yer verilmiştir.

1580 Sayılı Belediye Kanunu'nun öngördüğü sistemde mülki yönetim adı verilen, kentin ilçe ve köylerinin bütünü nü kapsayan coğrafi alanda merkez ilçede, ilçelerde ve nüfus büyüklüğü belirli miktarı aşan yerleşimlerde belediye kurulması öngörülmüştür. Ancak kentin bütünü ele alındığında, köylerden oluşan, oransal açıdan büyük alanlarda kamusal hizmetler, valiye bağlı ve onu temsil eden, seçimle belirlenen, köy tüzel kişiliği ile muhtar tarafından yürütülmektedir.

İç göç ağırlıklı olarak, toplumsal yapının ve demografik göstergelerin kent nüfusu lehine değiştirmekte ve değişen cemiyet hayatı gereklilikleri yeni kurumlar ortaya çıkarmakta, mevcut kurumları dönüşüme uğratmaktadır.²² Dolayısıyla ülkemizde mülki idare sistemi olarak tanılanan, vali ağırlıklı sistem, 1950

¹⁸ Tarık Zafer Tunaya, Türkiye'nin Siyasi Hayatında Batılılaşma Hareketleri. İstanbul: Yenigün Matbaacılık, İstanbul, 1960, s.92

¹⁹ Bernard Lewis Modern Türkiye'nin Doğuşu. Çeviren Metin KIRATLI., TTK Yayınları, Ankara, 1996. s.73

²⁰ Françoise Dreyfus, Bürokrasinin İcadı. İletişim Yayınları, İstanbul, 2007, s.57

²¹ Muzaffer Sencer, Türkiye'nin Yönetim Yapısı. Alan Yayınları, İstanbul, 1986, s.22

²² Max Weber. *Protestan Ahlakı ve Kapitalizmin Ruhu*. Ayraç Yayınevi, Ankara, 2010, s.9

sonrasında kent yönetim sistemini sık sık tartışılır duruma getirmiştir. Behemehâl demokrasinin gelişimine başat olarak yerel yönetimlerin etkinliği artmış, bu durumu karşılayan mevzuat değişiklikleri gündeme gelmiştir. (AYMANGÜLER 2007)²³

Ülkemizin, İkinci Dünya Savaşı sonrasında dünyada ortaya çıkan değişimi 1945 sonrası politikalar ve yasal düzenlemelerle izlemeye çalışması yine Batılılaşma süreci olarak görülebilir. Küreselleşme ile birlikte değişimi zorlayan bu süreç ülkemiz açısından ikinci Batılılaşma girişimi olarak değerlendirilebilir. İkincisinin de -en az birincisi kadar- Batı’da ortaya çıkan ikili değişimi dengelemeye çalıştığı söylenebilir. Avrupa Birliği’ne aday ülke statüsünün kazanılması ile ivme kazanan süreç günümüzün gündemini de belirlemektedir.

19. yy’da Tanzimat Fermanıyla başlayan Batılılaşmada; bir taraftan dünyada yaşanan Sanayi devrimi ve gelişen refahın farkına varılması söz konusudur. Diğer taraftan artan rekabet ve uluslararası istikrarsızlıklarla çözülen imparatorlukların ulus devlete geçiş süreçlerinde karşılaştıkları zorluklara karşı geliştirmeye çalıştıkları reform veya yöntemlerin iktibas girişimleri söz konusudur.^{24 25}

Belediye kurumu bir batılı yaşama çabası olarak ülkemize taşınmış bir olgu olma durumunu sürekli korumuştur. 1850 yılında 6. Daire olarak adlandırılan Beyoğlu belediyesi deneyimi batılı yaşam tarzının, batılıların ve gayrimüslimlerin yoğun olduğu Pera bölgesinin yerel talepleriyle ortaya çıkmıştır. Bugüne kadar bir gelenek olarak belediye, “batılı”, “yeni” ve “modern” olanı, yerleşim alanına, kente taşıyan bir müessese olarak kabullenilmiş, gelenekseli ve otoriteyi temsil eden diğer kent yönetim müessesesi olan valiliğe karşı farklı olmasını sağlamıştır.

Ama 6. Daire deneyimi; merkezi hükümetin yerele özgürlük ve özerklik tanıdığında gayrimüslimlerin, toplumun genelinden ayrıışan farklı yaşam biçimlerinin, gelenekten uzaklaşan tabakaların “ayrıcılığı” olarak görülmüştür. Bu ayrıcalıklı alan, bürokrasinin tedirgin ve hoşnutsuz olmasına neden olmuş, yerel

²³ Birgül Ayman Güler, Nuray Ertürk Keskin, *Devlet Reformunu Tarihten Çalışmak*. Ankara: Nobel Yayınevi, Ankara, 2007, s.19 vd.

²⁴ Gülten Kazgan Küreselleşme ve Ulus Devlet. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2000. s.13

²⁵ Cevat. Geray, *Kent Yönetimi için Yeni Yaklaşımlar* Çağdaş Yerel Yönetimler 4, no. 6 (1995): 28,29.

yönetimlere alan açıldığında yeni “6.daireler” ortaya çıkacağı endişesi merkezi hükümet bürokratlarında sürekli varlığını hissettirmiştir.

Toplum katında valilik müessesesi, “hayati”, “hukuki” ve nihayet erki temsil etmekle beraber topluma sürekli yenilik sunma beklentisiyle karşılanmazken belediye kente modernitenin taşınma aracı olarak kabullenilmiştir.

1.1.1 DÜNYADA ORTAYA ÇIKIŞI VE GELİŞİMİ

Modern yerel yönetimlerin doğuşu Antik Yunan’da rastlanıldığı kabul edilmektedir. Antik Yunan kentleri aslında küçük devletler olarak da kabul edilmektedir. Antik Yunan kentleri, birbirleriyle benzemeyen sosyal yapılara da sahiptiler. Erken dönem ticarete dahil olan kentlerin yönetsel yapıları, çıkarlarını koruyabilmek için birbirleriyle rekabete girişseler ve savaşsalar dahi, diğer kentleri ele geçirerek bir siyasal birlik oluşturma, devlet ya da imparatorluk kurma gayesinden uzaktı.

Antik Yunan Medeniyeti’nin varisi durumundaki Roma İmparatorluğu döneminde ise kentler arası rekabetin, bir kentin diğer kentleri kendi siyasal boyunduruğuna alması ve böylelikle kentlerin üzerinde “başkent” hakimiyeti kurması suretiyle değiştiğini göstermektedir. Roma kenti, çevre kentler üzerinde siyasal ve askeri hakimiyet kurarak önce devletleşmiş ve ardından dönemin diğer kentleri üzerinde hakimiyet kurarak imparatorluğa dönüşmüştür.

Değişimin temel özelliği, başkentin sağladığı üstünlüğün, diğer kentlerin yönetimini belirleme gücünü içermesidir. Başkent aynı zamanda egemenlik sağladığı kentlerin kaderlerini etkileyebilecek kararları da alma gücünü elinde bulundurmaktaydı. Vergi, askerlik, ticaret gibi konularda koyduğu kuralların kentler tarafından uygulanması zorunluydu.

Ancak bu aşamada dahi başkent ve atadığı kent yöneticisi, kent sakinleriyle diplomasi oluşturmak, yönetsel ilişkileri, sakinlerin beğenisini sağlayabilecek düzeyde tutmak zorunda kalmıştır. Nitekim kent refahı, sağlık, güvenlik ve ticaretin düzenli olarak işleyebilmesi için kentlerde sürekli dikkatle izlenen yönetsel birimler ortaya çıkarılmıştır.

Yönetmel birimler, kent sakinlerinin esenliklerini sağlama, onların hoşnutluğunu kazanmak için sürekli faaliyet üretmek ve bu faaliyetlerin başkentini iyi kent yönetiminin örneği olduğunu vurgulamak zorunda kalmıştır. Kentlere sunulan tim hizmet ve eserlerin başkent ve onun tarafından atanılan yöneticiler tarafından sağlandığını anlatan kitabeler Roma kentlerinin vazgeçilmez iletişim mecralarıydı.

Roma İmparatorluğu döneminde “municipe” olarak adlandırılan kentler, yönetmel yapılanmalarıyla ve terimsel olarak günümüzde “municipality” kelimesiye tanımlanan yerleşme biçiminin de başlangıcı kabul edilebilir. Ancak kentin bir tür belediye olarak örgütlenmesi ama başkentten atanan bir valinin bu belediye teşkilatının başında bulunması söz konusudur.

Roma İmparatorluğu’nun dağılmasından sonra kentler, Roma’dan kalan kent yönetim anlayışını geliştirerek uygulamışlardır. Ancak Ortaçağ’da, başkentten, imparator tarafından vali olarak atanan kent yöneticilerinin artık despot olarak, mutlak yetkiyle kentleri yönettiği görölmektedir.

Ortaçağ’da çoğu kaleler içinde veya kaleyi merkezine alan mahallerden oluşan kentlerde yöneticiler, bu defa din adamlarından ve dini ritüellerden destek alarak, kent diplomasisini sürdürmüşlerdir. Feodalite sistemi içinde kent yöneticileri, temelde despotizme dayansalar da kent sakinleriyle sürekli iletişimi sağlayacak dini ya da resmi ritüel ve törenlere başvurmuşlardır.

Günümüz belediyeciliğne kentleri ulaştıran dönüşüm Yeniçağ ile birlikte başlamıştır. Sanayileşme kentlerin yapısını heterojenleştirmiş ve yönetilebilirliği daha karmaşık hale gelmiştir. Yöneticiler nüfusu kalabalıklaşan, arazisi büyüyen, kenti ayakta tutan faaliyetlerin daha teknik hale geldiği kentlerde yönetimi, ihtisas sahibi kişi ve kuruluşlarla paylaşmak zorunda kalmışlardır.

Ortaya çıkan yeni yönetmel kesim sadece vali tarafından temsil edilen kent yönetiminin kurullara evrilmesine ve yöneticinin “mayor” “belediye başkanına” dönüşmesine yol açmıştır. Öte yandan alanda hizmet üreten, yönetmel faaliyetleri hayata geçiren görevliler de kent yönetiminin bürokrasisine dönüşmüştür.

Sanayileşme kentlerin refaha erişimini sağlamışsa da kalabalık nüfusun karmaşık ticari ve endüstriyel faaliyetleri ve artan nüfus ile mekanın özellikle göçle hızlı büyümesi nedeniyle sorunlar yaşamalarına neden olmuştur.

Çevrenin kirlenmesi, kent altyapısının kızıla büyüyen nüfus ve mekanın ihtiyaçları karşısında yetersiz kalması, kentleşme çarpıklıkları, kent yönetimini, yerel yönetime dönüştürmüştür. Bunun somut görünümü ise kent kurallarının, kent yasalarına dönüşümüdür. Başkent (merkezi hükümet) ile kent arasında, kentin kendisine özgü sorunlarına odaklanan yetki paylaşımı meselesi ortaya çıkmıştır.

Bazı başkentler önemli yetkilerinden bazılarını doğrudan kent yönetimine devrederek “adem-i merkeziyet” modelini tercih etmiştir. Bazı başkentler ise kentler üzerinde otoritelerini azaltabilen bu model yerine, merkezi hükümet bürokrasisini doğrudan yetkilendirmiştir. Üçüncü model ise ilk iki modelin bazı alan ve konulara göre, karma şekilde uygulanmasıdır.

Yönetmel model farklılıklarına rağmen Sanayi Devrimi sonrası kentler, kalabalık nüfusları, büyük kentsel alanlarıyla, heterojen özellikleriyle öne çıkmaktadır. Dolayısıyla kent sakinleriyle iletişim sürekli olarak ve sağlıklı biçimde izlenmesi, yürütülmesi gereken bir faaliyete dönüşmüştür.

Bu iletişim zorunluluğunun diğer nedeni de demokrasinin gelişimidir. kent yönetimlerinin belirli süreler için seçilmesi veya bazı ülkelerde atanması anlayışının yerleşmesi, kent sakinlerinin beklentilerinin ve tercihlerinin sürekli izlendiği, hatta kanaatlerinin yönlendirilmeye çalışıldığı yeni yönetmel anlayışları beslemiştir. Sçilme isteği, görevde bir dönem daha kalma isteği kent yöneticilerini kent sakinleriyle sürekli iletişimde olmaya yöneltmiştir.

1.1.2 TÜRKİYE'DE YEREL YÖNETİMLER

Türkiye'de kent kavramı, yerleşik hayata geçmek isteyen göçerlerin Batı'ya doğru yönelerek kentleri ele geçirmeleri süreci ile açıklanmaya çalışılmıştır. Ancak Türk kadim coğrafyasında çok sayıda eski kentin bulunması bu yaklaşımın yüzeysel olduğunu göstermektedir. Üstelik bu kentlerde süren yaşam ve karşılaşılan organizasyon yapısı, Batı ile neredeyse aynı dönemlerde “yerel yönetim” anlayışının geliştiğini göstermektedir.

Batı'ya akınlarla ve göçlerle gelen Türk boylarının ele geçirdikleri kentleri, Asya'da kurdukları kentlere benzer biçimde ele almaları, çarşı ve konut

mahallerini kent alanına oba düzeniyle planlayarak yerleştirdikleri gör÷lmektedir. İştimalet ve şenlendirme adları verilen iki siyaset, Türk kentlerinin kendilerine has karakteristik geliştirmelerini sağlamıştır.

Türklerde bugün÷n belediyesi olarak kabul edilebilecek müesseselerin tamamı meslek ve cemaatlere mahsus kurumlardan oluşmaktadır. Vakıflar, ahilik ve lonca teşkilatları ile dini gruplara göre millet sistemi olarak adlandırılan yapılar, kent yaşamında etkili olmuşlardır.

Kent yönetimine yönetici belirleme başkent tarafından yapılırsa da yöneticinin görevini sürdürebilmesi sadece kendisini atayan padişahın hoşnutluğunu kazanmasıyla sınırlı olmamıştır. Kent sakinlerinin yöneticiden memnuniyeti de görevin devamı için gerekli kabul edilmiştir. Bu sürecin gereği olarak merkezi hük÷met ve halkla iletişim yönetici için önemli olmuştur. Nitekim Türkiye kent mimarisinde çok sayıda vakıf eserin önemli kısmının banisi, kentte görev yapan yöneticilerdir.

Vakıflar, kent sosyal yaşamında eğitim, kültür, sosyal yardımlaşma ve kent hizmetlerini ilgilendiren konularda faaliyetlerde bulunarak, yerel kamu hizmetleri ortaya çıkarmışlardır. Kentte temizlik, içme suyu temini, sosyal kurumlar ve hizmetler, yolların yapılması gibinden mezarlıkların bakımına kadar tüm alanlarda faaliyet gösteren vakıflar, günümüz belediyelerinin görevlerini üstlenmiş durumdaydı. Kadı, bu hizmetlerin koordinasyonunu sağlayan bir merkezi hük÷met yetkilisi olarak konumlandırılmıştır.

Bu sistemin başka bir özelliği “meccanilik” ilkesiydi. Vakıflar aracılığıyla ortaya konulan yerel kamu hizmetlerinin tamamı parasız olarak gerçeğleştirilmekteydi. Dolayısıyla kent sakinlerinin hizmeti doğrudan satın alması veya vergi ödemesi söz konusu değildi.

19. yy ortalarına kadar devam eden kent yönetim sistemi, geleneksel ekonominin çöküşü ve vakıfların gelirlerinin azalması neticesinde bozuldu. Bu durumun düzeltilmesi için Avrupa belediyeciliği ve kent örgütlenmesine yöneldi. 1854 yılında şehremaneti'nin kurulmasıyla Türkiye, belediyecilik örgütlenmesine geçti. Belediyelerin ortaya çıktığı ilk yerde başkent İstanbul oldu. Merkezi hük÷met bu yeni sistemin ilk olarak başkentte uygulanmasıyla, göz önünde bir deneye girişmiştir. 1857 yılında İstanbul şehremaneti 14 belediye

dairelerine bölünereksemtlere göre yer yer özel uygulamaların gerçekleştirildiği bir sistem yaratıldı. Denemelerden elde edilen sonuçların dikkate alındığı 1864 Vilayet Nizamnamesi ile belediyeçilik ülke geneline yayılmaya çalışıldı. Nizamnamede, kentlerde kurulacak belediyelerin reislerinin valiler tarafından atanması prensibi benimsenmiştir.

Türkiye’de kent hizmetlerinin, kentin ihtiyaçlarına göre değişiminde temel alan kıyı kentleri olmuştur. 19. yy dan itibaren Sanayi Devrimi’nin etkisiyle değişen dünyadaki iktisadi sistem, eski ticaret yollarının üzerinde bulunan kentlerde ekonomik ve sosyal durgunluğa ya da gerilemeye yol açarken, kıyı kentleri gelişen deniz ticaretinde önemli hale gelerek cazibe merkezi oldular. Kıyı kentlerinin nüfus ve kent hareketliliklerinin artması temel hizmetleri gerektirmekteydi. Ama bu kentler çok dilli ve kültürlü kentler olarak farklı ihtiyaçlarında karşılanması gereken alanlara dönüştü. Eski ve yeni kuşak hizmetler bir arada sunulmaktaydı ve değişimin yoğunluğu, buralarda daha etkin belediyeçilik sistemini gerektirdi. Kıyı kentlerin kentleşme ve belediyeçilik sürecinin diğer kentlere göre erken başlaması sosyal açıdan bu kentlerin yerel yönetim ve belediye kavramlarında daha fazla bilinçlenmelerine neden olmuştur.

Türkiye, gerek Osmanlı ve gerek Cumhuriyet döneminde “yerel yönetim” kavramı ile “belediyeçilik” kavramının aynı anlama gelmemesi için özel çaba harcamıştır. Nitekim tek parti döneminde, 1930 yılında çıkarılan 1580 sayılı yasa, bu çekinceleri dikkate almış, yasa yakın zamana kadar yürürlükte kalmıştır.

Bu tercihin nedeni Türkiye’nin son 2 asırda yaşadığı siyasal çalkantılar olmuştur. Merkezi hükümetin etkinliğini devletin sürekliliği için gerekli gören siyasi anlayış, yerelde güç odaklarının oluşması anlamına gelecek yerel yönetim olgusuna şüpheyle bakmıştır. 1580 sayılı yasa, belediyeleri merkezi hükümetin bir uzantısı olarak kabul etmektedir. 1984’te 3030 sayılı yasa ile büyükşehir belediyeleri kurulmuştur. Bu süreçte de aynı yaklaşım devam ettirilmiştir.

1.2 DİPLOMASİ KAVRAMI

Günümüzde devletler uluslararası arenada söz sahibi olabilmek için birden fazla şeye ihtiyaç duyarlar, bunların en önemlilerinden bir tanesi de diplomasidir.

Diplomasi kavramının ilk olarak uluslararası ilişkilerdeki süreçleri yürütme anlamında kullanılması 1796 yılında Edmund Burke tarafından yapılmıştır. Edmund Burke diplomasiyi, “devletlerarası ilişkiler ve görüşmelerin yürütülmesinde uygulanan beceri ve taktik” olarak tanımlamıştır.

Tarihte bilinen ilk yazılı diplomasi belgesi, Hitilerin Mısırlılar ile yaptığı Kadeş Anlaşması olarak kabul edilir. Doğu Medeniyeti’nin iki kadim uygarlığı olan Hitit ve Mısır arasında yapılan bu anlaşma ile Kadeş Savaşı sona ermiş ve iki uygarlık arasında kalıcı bir barış ortamı tesis edilmiştir. Diğer taraftan Antik Yunan Medeniyeti içerisinde de diplomasi nin ilk örneklerini görmek mümkündür. Uluslararası ilişkiler ve diplomasi tarihinin ilk örnekleri site devletleri arasındaki barış anlaşmaları ve ittifaklar şeklinde görülmektedir²⁶.

1.3 KENT DİPLOMASİSİNİN TANIMI

Yerel yönetimlerin uluslararası ilişkilerde aktörleşmesinin yakın zamanda olmasına paralel, kent diplomasisi de hâlihazırda tartışılan ve tanım üretilmeye devam edilen bir alandır; ancak kent diplomasisi, yeni bir kavram olsa da uzun tarihe sahip bir olgudur. Klasik diplomasi nin başlangıcının Westphalia Barışı olarak kabul edilmesine karşın kent diplomasisi, aslında çok daha eskiye dayanmaktadır. Yunan şehir devletleriyle başlatılabilecek bu diplomasi geleneğinin daha sonraki temsilcileri 11. yüzyılda Batı Avrupa’da iç otonomisi olan feodal ortaçağ kentleridir. Venedik ve Milano gibi şehir devletleri de ticari özerklik ve diplomatik faaliyetleri bakımından özgün örneklerdir. Yani Avrupa tarihi kentlerin ve yerel yönetimlerin tarihidir. Ancak bu yapılar; Westphalia Barışı, merkezileşme ve ulus-devletleşme süreçleri ile diplomatik alandaki tekellerini kaybetmişlerdir. Bugün ise kent diplomasisinin tekrar gündemdedir. “Yerel yönetimler diyaloga, barışa ve vatandaşları için güvenli bir çevre yaratma konusunda kendilerini sorumlu hissetmektedirler. Yıllar içerisinde kent diplomasisi farklı açılara vurgu yaparak ‘belediye diplomasisi’, ‘vatandaşlar diplomasisi’, ‘şehir-şehir diplomasisi’ olarak da ifade edilmiştir²⁷.”

1.3.1 KENT DİPLOMASİSİNİN FAALİYETLERİ VE AMAÇLARI

²⁶ Nasrettin Güneş, *Diplomasi Nedir? Kökeni Ve Tarihsel Gelişimi*. İlim Medeniyet Vakfı, 2018

²⁷ Alexandra Sizoo, Arne Musch, "City Diplomacy", City Diplomacy, Ed. Arne Musch, Lahey, Deltahage, 2008, s. 7-26,

Diplomasi kavramı klasik anlamında çıkarların uluslararası düzeyde temsili anlamına gelir. Küresel çıkarlar da bunun bir parçasıdır. Yerel yönetimler birimi, kurullarda ve platformlarda uluslararası gelişmeler konusundaki kendi algılarını yansıtır. Yerel yönetimler kendi algıları doğrultusunda, yerel işbirlikleri, ekonomik çıkarların savunulması ve yerel kültürlerin uluslararası siyasal platformlarda değerlendirilmesi gibi alanlarda birlikte kent diplomasisi faaliyetleri gerçekleştirirler.

Uluslararası ilişkilerdeki değişimle birlikte devletin yanında yerel ve küresel düzeyde aktörlerin ortaya çıkması, sınıflar, kimlikler ve devlet altı örgütlenmelerin aktör düzeyinde etki yaratmaya başlamasını sağlamıştır. Bununla birlikte diplomasi yürütme araçlarındaki dönüşüm ve genişlemenin yanında amaçlardaki bir dönüşüm ve genişlemeden de bahsetmek mümkündür. Klasik diplomasi tek hedefi “anlaşmazlıkların barışçıl yollarla çözümü” iken, günümüzde diplomasi, kalkınma, işbirliğinin artırılması gibi amaçları da bulunmaktadır. Kent diplomasisi özellikle bu alanlarda etkin roller alma yönünde gelişmektedir²⁸.

²⁸ Sizoo, a.g.e.,

İKİNCİ BÖLÜM

Yüz yıl öncesine kadar dünya nüfusunun büyük bir kısmı kırsal alanlarda yaşarken 2008'de her iki kişiden biri kentlerde yaşar hale gelmiştir. Belki de bunun bir sonucu olarak "Modern dünyada nüfusun çoğunluğu daha önce hiç olmadığı kadar birbirine bağımlıdır." Artarak küresel bir olguya dönüşen "modern kent" ilk defa Avrupa'da ortaya çıkan bir mekân formu olarak dünyanın farklı coğrafyalarında etkisini göstermiştir. Kent mekânındaki bu yayılma, sermaye ve bilgi ilişkilerindeki dağılım göz önüne alındığında bir sonuç olarak küreselleşmeyi karşımıza çıkarmaktadır. Farklı toplumlarda değişik düzeylerde de olsa küreselleşme yapısal değişikliklere neden olmuştur. Bu değişimi ekonomiden siyasete ve sanata kadar birçok farklı alanda gözlemlemekteyiz. Bireylerin hiyerarşik, belirli bir otoriteye bağlılık gerektirmeyen sosyal yapılanmalar içinde yer alabilmeleri, hatta doğrudan, vatandaş kimliği ve sorumluluklarından bağımsız olarak devletin sınırlarının ötesinde hareket yeteneği kazanmaları, devletin egemenlik ve topraksallık özelliklerinin anlamını yitirmesi olarak yorumlanmaktadır.

2.1. KÜRESELLEŞME

Gelişen teknolojiler dünyanın her köşesinden insanların birbirleriyle ekonomik, siyasi, iletişim ve sosyal açılardan yakınlaşmasına yol açmıştır.

Küreselleşmenin öncelikli sebepleri olarak gösterilen değişimler şu şekilde sıralanmaktadır:

- Serbest Ticaret : Devletlerin, ihracat ve ithalat ile gümrük vergilerinin önündeki engelleri kaldırmasıyla birlikte gelişen ve yaygınlaşan Serbest Ticaret;
- Karlılık ve verimlilik üzerine doğrudan etkili girdilere yakın olması için uluslararası firmaların üretimlerini başka ülkelere kaydırmasıyla birlikte dolaşımı artan Para – Kredi piyasalarının gelişimi;
- İnternetin ortaya çıkarak yaygınlaşması ve hava-deniz ulaşım araçlarının teknolojilerinin ilerleolitik engellerle karşılaşmadan ilişkiler kurabilmelerini sağlamıştır. Liberal ortam gelişmiştir.
- Ülkeler arasında siyasal ve ticari alanlarda uluslararası ve ulusal hukuklarda hakların tanınmasını sağlamıştır.

Küreselleşme, yerelleşmeyi ortadan kaldıran kutupsal bir değişim kabul edilmemektedir. Zira küreselleşme, yerelin dünyaya açılmasını ve kendisine ulaşılmasını sağlayan mekanizmalar sunmaktadır. Özellikle demokratikleşme ve insan hakları alanında yaşanan değişim küreselleşmeyi, yerelin daha etkin ve yoğun olarak varlığını hissettirmesini sağlamaktadır. Yerelin, dünya genelinden haberdar olması, genelin yerel için ulaşılabilir olması beraberinde “subsidiarity” ilkesinin, demokrasi olgusunun onsuz olmaz bir ilkesine dönüşümünü sağlamıştır. Buna göre yerelde, kentleşme sürecinde ve kentin yönetiminde ihtiyaç duyulan gerekliliklerin öncelikli olarak yerelden karşılanması gerekliliği düşüncesi hakim olmuştur. Doğrudan katılım ve kent sakinlerinin kent yönetimiyle işbirliği yapmasını sağlayan kanalların açılmasının merkezi hükümete karşı siyasal bir anlam içermeyeceği de bu düşünceyle birlikte savunulmaktadır.

Kentleşme, yerelde kent rantı ve refahının artmasını sağlayabilecek dinamikler de barındırmaktadır. Bu katmadeğerin merkezi hükümete transfer edilme oranı konusunda tüm dünyada; merkezi hükümetlerle yerel yönetimler arasında çekişme yaşanmaktadır.

Merkezi hükümet karşısında pazarlık gücünü artırmak isteyen yerel yönetimler, kent sakinlerini yanlarına alabilmek için kent diplomasisine önem vermeye başlamıştır. Kentten elde edilen kaynakların kent için kullanıldığı konusunda kentlilere bilgi verilmesi için ise sosyal medya mecraları en çok kullanılan kanallara dönüşmüştür.

2.2. KÜRESELLEŞMENİN YEREL YÖNETİMLERE ETKİSİ

Küreselleşmenin etkisini artırdığı yakın dönemlerde de modern ve yeni olanı yine belediyeler valiliklere nazaran açık ara ile temsil etmektedir. Dünyada olanın, diğer kentlerde olanın, yeni kuşak kamu hizmetlerinin kente taşınma görevinin belediyelerde olduğu algısı toplumda devam etmiştir. Bireylerin sadece vatandaşlık haklarına dayanarak kamu hizmeti talep edebilmelerini ve bu talebi doğrudan muhatap kuruma yöneltebilmeleri, küreselleşmenin sağladığı bilişim yenilikleriyle, mecralarıyla, hem “hak arama” hem de “hak arama araçlarına doğrudan erişim” olanağı sunmuştur.²⁹

²⁹ Zygmunt Bauman, *Bireyselleşmiş Toplum*. 4. Çeviren Yavuz Alogan. Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2018, s.44

1945 ve sonrasında başladığını ileri sürdüğümüz ikinci Batılılaşma girişiminde ise savaş sonrası yükselen demokrasi karşısında paradoksal karşıtlığı ifade eden reel sosyalizmin ikinci kutuba dönüştüğü dünya siyasetinin olası istikrarsızlıklarından devleti koruma istenci etkilidir. Ama bir o kadar da “refah devleti” olmaya dönük değişimleri ülkemize yaşatma istenci, ilk batılılaşma girişiminde olduğu gibi başat durumdadır.³⁰ Küreselleşmenin iç içe geçmiş olduğu, sadece batıyı kastetmeyen Batılılaşmadan bahsetmek olasıdır.

1945 sonrasından bugüne kadar sürekli yükselen Yeni Sağ anlayış ise istikrar ve refahın ülkeye taşınmasını ihmal etmemekle beraber küreselleşmenin getirdiği geleneksel toplum – devlet anlayışlarını aşındırmasını önlemeye yönelmiştir. (POLANYI 2016)

Bir taraftan demokratikleşme aracılığıyla modernleşme gereklerinin birinin daha yerine getirilmesi gerekliliği diğer taraftan, imparatorluktan ulus-devlete geçmek için halen daha çaba gösteren devlet sınıflarının Yeni Sağ şemsiyesi altında yollarının kesiştiği -gelenekçi ama girişimci de olan- toplumsal sınıflarla buluşmasını sağlamıştır. Buna göre; “mülki idare”nin önemini koruduğu ama yerel yönetimin güçlenerek, ehlileştirilmiş küreselleşmenin siyasal sisteme eklendiği “nev-i şahsına münhasır” bir sistem arayışı ile 2002 yılına ulaşılmıştır.

Ak Parti dönemi bu paradoksal değişim taleplerinin, nihayet siyasal iktidarı elde ettiği; Yeni Sağ’ın küreselleşme ile birlikte yükseldiği bir sürecin sonucu olarak başlamıştır. 1945’le başlayan ve ikinci Batılılaşma çabalarının varisi olarak kendini ilan eden sınıflar, küreselleşmenin yükselişi ile ortaya çıkan refahı ülkeye taşıırken, devlet sınıflarının ve toplumsal tabakaların “çözülme, çökme” korkularını da dengeleyeceği varsayılan düzenlemeleri hayata geçirmeye çalışmışlardır.³¹

Yeni dönemlerin stratejik tercihi olarak, kamu düzeninin mülki idare sistemi ve devlet bürokrasisinden daha fazla yerel yönetimlere dayanması, devletlerin yerel yönetimleri araç kılarak küreselleşmeyi izlemek zorunda oluşları, belediyelerin değişen toplumsal yapıda artan etkinliklerini artırmıştır. Ama artan etkinlikleri siyasal fayda elde edilebilecek araçlar olarak belediyelerin kabul

³⁰ Cahit.Talas, *Ekonomik Sistemler*, İmge Kitabevi, Ankara, 1999, s.51

³¹ Günseli Bayraktutan, Günseli. Mutlu, Gözde İslamoğlu, ve Aslı Telli Aydemir. *Siyasal İletişim Sürecinde Sosyal Medya ve Türkiye’de 2011 Genel Seçimlerinde Twitter Kullanımı*, BİLİG, 68/Kış, 2014, s. 59-96.

edilmesini de engellememiş, mülki idare ve devlet bürokrasisinin kamu düzeninin asli unsuru olduğunun geniş ölçüde toplumsal kabulü, belediyeleri de kendilerine özgü bürokratik kurumlara dönüşmekten ve mülki idare sisteminin doğal parçası olduğunu kabulden kurtaramamıştır. Valinin gözetiminde belediye modeli tercih edilmiştir.

Bugünümüzde küreselleşmeye odaklanan; bir taraftan küreselleşmeyle ortaya çıkan refaha talip olan ama diğer taraftan yaratacağı olası istikrarsızlıklara direnen devlet bürokrasisinin kaygılarına dikkat etmeye çalışan ikili bir pratikle karşı karşıya kalınmıştır.

Dünyada belediyeler, uluslararası ilişkilerde güçlü aktörler durumuna gelmiştir. Bu realitenin temel nedenlerinden biri, dünyada ve ülkemizde nüfusun önemli oranda kentlerde yaşamaya başlamasıdır. Dolayısıyla yerel yönetimler, merkezi devlet bürokrasisine nazaran, demokrasiyi fiili olarak temsil eden kurumlar olma kisvesiyle, devlet kurumlarının önünde duran yapılara dönüşmüştür. Avrupa Birliği'ne aday ülkelik prosedürleri de bu durumu pekiştirmektedir.

Yerel yönetimlerin, belediyelerin bu işlevlere sahip olmaya başlamaları örgütsel yapılarının da değişimini getirmiştir. Günümüz belediyeleri toplumu doğrudan, devleti dolaylı olarak temsil eden organizasyonlar, kurumlar olarak, uluslararası ilişkilerin güçlü aktörlerine dönüşmüş durumdadır.³² Küreselleşme ülkeleri dönüşüme zorlamakta ve yerel yönetimler bu süreçte, Sanayi Devrimi sonrasında olduğu gibi önem kazanmaktadır. Kentler, temsil ettikleri toplumun evrensel ile yereli harmanlayan küreselleşme dönüşümlerinde öne çıkmak zorunda kalmaktadır.³³ Günümüzde Türkiye'nin küreselleşme sürecini izlemesi sadece bir adaptasyon sorunu değildir. Küreselleşme ile birlikte küreselleşme karşılığı da yükselmektedir bu iki durumunda izlenmesi gerekmektedir.

Belediyelerin uluslararası ilişkilerde varlıklarını gösteren faaliyet ve etkinlikler, merkezi hükümeti, devleti temsil eden mülki idarenin, valiliklerin önünde seyretmektedir. Genel izlenim bu olmakla beraber, internet açık

³² Hüseyin Gül ve Hüsamettin Özgür, *Ademi Merkeziyetçilik ve Merkezi Yönetim - Yerel Yönetim İlişkileri*. Nobel Yayınevi, Ankara, 2004, s.36

³³ Immanuel Wallerstein, *Jeopolitik ve Jeokültür Değişmekte Olan Dünya-Sistem Üzerine Denemeler*. 1. Çeviren Mustafa ÖZEL. Küre Yayınları, İstanbul, 2016, s.5 vd.

kaynaklarında, belediye ve valiliklerin web siteleri araştırılarak elde edilen veriler incelenmesi, belediyeler ile valiliklerin uluslararası etkinlikleri üzerine nitelik ve nicelik durumunu yansıtan bulguları sağlayabilir kabul edilmektedir.

Küreselleşme ile dünya yeni bir dünya düzenine girdi. İnsanların ihtiyaç ve gereksinimleri değişerek devletlerin politikalarında doğrudan ve dolaylı birşekilde etkiledi. Bu bağlamda, yerelde başlanan bir olay, hızlı birşekilde küresel bir etkiye dönüştü. Örnek verecek olursak, Fransada başlayan sarı yelek olaylarının, ilk başta yerel olarak gözüksede daha sonra sosyal medyanın etkisi ile diğer Avrupa ülkelerinde görüldü. Diğer bir örnek ise, Amerika Birleşik Devletlerine bağlı Minneapolis kentinde bir ırkçı beyaz polis tarafın 25 Mayıs günü gerçekleşen, zenci George Floyd katliamı, yerelden başlayarak tüm ülkede ve daha sonra diğer devletlere yayıldı.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.1. YEREL YÖNETİMLERDE KENT İLETİŞİMİ

Bir ülkede yerel yönetimler, merkezi idarenin yetkilerinin yerel birimlere dağıtımını sağlayıp yerel düzeyde özgürlüğü gerçekleştirdiği gibi aynı zamanda vatandaşların kendi hayatlarını yönetebilmesi için yerel halkın katılımını da sağlayarak eşitliği de gerçekleştirmektedir.

Bu nedenle bir ülkenin yönetim yapısında yeniden yapılanmaya gidildiğinde ilk önce halkın yönetime hangi ölçüde katılımının sağlandığına bakılmaktadır. Ülkemizde yakın bir geçmişte yerel yönetim reformu kapsamında, belediye ve il özel idareleri yeni yasaları ile yeniden yapılandırılmıştır.

Günümüz yönetim anlayışı yönetişim kavramını ortaya çıkarmıştır. Yönetişim kavramı; yöneten ile yönetilenlerin yönetim sürecine ilişkin kararları birlikte belirlemeleri esasını içermektedir. Söz konusu bu yönetim anlayışının en belirgin unsuru da katılım olarak ortaya çıkmaktadır. İçinde bulunduğumuz çağda dünyamızı en etkin biçimde belirleyecek değişkenin katılım olduğu anlaşılmakta, katılım siyasal bir kavram gibi gözükmekle birlikte yirmi birinci yüzyıla damgasını vuracak devrim niteliği ile sosyolojik ve ekonomik alanları da egemenliğine almış bulunmaktadır. Günümüzde katılım siyasal konuların ötesinde toplumsal ve kültürel olaylara ve oluşumlara katılma anlayışını da kapsamaktadır³⁴.

Katılım kavramı; karar vermede kaynakların ve zamanın daha iyi kullanılması, arzulanan amaçlara ulaşmak için çeşitli faaliyetlere girişmek ve paylaşılan bu amaçlar doğrultusunda müşterilerin ve ortakların yürüttüğü faaliyetler bütünü olarak tanımlanabilir. Katılım topluluğun etkilediği ve öncelikli olarak yerleşim alanlarında kontrol paylaşımı, karar verme, kaynakların tahsisi ile kamu malları ve hizmetlerine ulaşma sürecidir.

Demokrasi kuramına göre katılma; her türlü sosyal hedefi ve bunlara ulaşmak için kullanılacak yolları belirleyen bir süreci ifade etmektedir. Katılma

³⁴ KONGAR, Emre. Yirmibirinci Yüzyılda Dünya, Türkiye ve Kamuoyu, Simavi Yayınları, Ankara, 1992

aracılığıyla toplumsal hedefler, yöneten yönetilen iş birliği ve etkileşimiyle ortaklaşa belirlenmektedir³⁵.

Yerel yönetimlerin kent iletişimine önem vermeleri geçmişten bugüne kadar artarak devam etmektedir. Zira yerel yönetimlerin ilk olarak hizmetleriyle ilgili duyurularını kent sakinlerine yapabilmeleri için iletişim mecralarını kullanmaları gerekmiştir.

Hizmetlerin verilmeye başlanması, hizmet sunumunda yaşanan kesintiler, fiyat ve tarife değişiklikleri gibi bir çok bilginin kent sakinlerine aktarılabilmesi için yerel yönetimler farklı yollara başvurmak zorunda kalmışlardır.

Eski çağlarda “tellal” adı verilen çığrkanların çarşı ve sokakları gezerek yaptıkları duyurular, belediyelerin girişlerine asılan ve divanhane adı verilen panolara asılan duyuru metinleri yerel yönetimlerin ilk iletişim eylemleri olarak görülmektedir.

Okur-yazar oranının artması, yazılı ve görsel / işitsel medya araçlarının gelişmesiyle birlikte bu iletişim gazeteler, radyolar ve televizyonlara taşınmıştır.

Teknolojilerin gelişimi ve yaygınlaşmasıyla birlikte önce kentin farklı noktalarına konulan elektronik panolarla sağlanan iletişim, internetin ortaya çıkmasıyla birlikte belediyeler ve valiliklerin web sitelerine taşınmıştır.

Web siteleri 1990’lı yılların sonundan itibaren yayınlara başlamış ve “tanıtım * reklam” aracı olarak kabullenilmiştir. Bu durum 2005 yılından sonra, geniş bant sistemlerinin yaygınlaşması ve internet kullanıcı sayısının hızla dev rakamlara ulaşmasıyla birlikte değişmiştir. Yapılan yasal düzenlemelerin de dayanaklar sağlamasıyla birlikte web siteleri “resmi hüviyete kavuşmuştur.

Günümüzde yerel yönetimler web sitelerini sadece duyuru ve bilgilendirme amacıyla kullanmamaktadır. Belediye birimlerinin ancak belediye binasına gidilerek yapılabilen işlemlerinin çoğu web sitelerinden yapılabilir. Web

³⁵ SARIBAY Yaşar Ali, 1991, “Yurttaşlık ve Katılımcı Demokrasi” Birikim Dergisi Sayı 32. Aralık s. 19 akt. ÖNER Şerif, Yıldırım Uğur, 2001Mahalli İdareler Tasarısı ve 2003Taslağında Belediye Yönetimleri: Katılımcı Demokrasi ve Açıklık Açısından İncelenmesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Cilt 6, Sayı:1 2004 s. 233 (230-252)

sitelerinin yerel yönetimlerde maliyet ve zaman açısından fayda sağladığı görülmekte ve hızlanan işlem trafiği kent sakinleri ile kent yönetimi arasında etkileşimi artırmaktadır. Birçok belediye kent sakinlerini “politika yapıcı” olarak kabullenmiştir.³⁶

Yerel yönetimlerin kent iletişiminde kullanmaya başladıkları yeni bir mecrada sosyal medya platformlarıdır. Belediyeler ve valilikler, web sitelerinden sonra sosyal medyaya da önem vermeye başlamışlar, bir çok valilik ve belediye “resmi” sosyal medya hesabı edinmeye başlamıştır. Bu platformları şu şekilde sıralamak mümkündür:³⁷

- Facebook: 2019 yılı verilerine göre 2,27 milyar kullanıcısı bulunan platform 2006 yılında kullanıcı kayıtlarını almaya başladı. Türkiye 40 milyon kullanıcı sayısı ile 7. sırada bulunmaktadır.³⁸
- Instagram: 2010 yılında yayına başlayan platformun 2 milyar kullanıcısı bulunmaktadır. Türkiye, 39 milyon kullanıcı sayısı ile dünyada 6. sırada bulunuyor.³⁹
- Snapchat: 2011 yında yayınlanmaya başlayan platform, 390 milyon kullanıcıya sahiptir. Türkiye, 8 milyon kullanıcı ile 15. sırada bulunmaktadır.⁴⁰
- 2005’te kurulan platform günümüzde 2 milyar kullanıcıya sahiptir. Türkiye 30 milyon kullanıcı sayısı ile dünyada 13. sırada yer almaktadır.
- LinkedIn: 2002 yılında kurulan platformun dünyada 630 milyon kullanıcısı bulunmaktadır. Türkiye, 8,5 milyon kullanısı ile 22. sırada bulunmaktadır.⁴¹
- Twitter: Türkiye’nin 11 milyon kullanıcı ile 6. sırada bulunduğu platformun dünyada 152 milyon kullanıcısı sahip bulunmaktadır.⁴²

³⁶ Mine Demirtaş, *Yerel Yönetimlerde Bir Halkla İlişkiler Çalışması Olarak Sosyal Paylaşım Ağlarının Kullanımı: Üsküdar Belediyesi Örneği*, e-Journal of New World Sciences Academy, Erişim Tarihi: 11 Mart 2020: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/nwsahuman/issue/19925/213234>

³⁷ Tuğçe.İçöz, *WeAreSocial 2020 Ocak Raporu*, Webrazzi. Erişim Tarihi: 13 Nisan 2020. <https://webrazzi.com/2020/02/03/we-are-social-digital-2020-raporunda-turkiye-ozelinde-one-cikanlar/>.

³⁸ Burçak Yıldız, *Facebook İstatistikleri*, Branding Türkiye, Erişim Tarihi: 16.11.2020: <https://www.brandingturkiye.com/facebook-istatistikleri-guncel/>

³⁹ Medya Akademi, *Instagram İstatistikleri*, Erişim Tarihi: 11.03.2020: <https://medyaakademi.com.tr/2020/02/03/2020-sosyal-medya-kullanici-sayilari/>

⁴⁰ Journo, *Sosyal medya kullanıcı sayıları: Türkiye ve dünyada son durum*, Erişim Tarihi: 11.03.2020: <https://journo.com.tr/instagram-twitter-facebook-snapchat-kullanici-sayisi-turkiye>

⁴¹ Destex Digital, *Rakamlarla LinkedIn: İstatistikler ve Demografi*, Erişim Tarihi: 14.03.2020: <https://www.destexdigital.com/blog/rakamlarla-linkedin-istatistikler-ve-demografi/>

3.2. TARİHSEL DÖNÜŞÜM

Yerel yönetimler, gerek demokratik hayatta oynadıkları roller, gerekse kamu hizmetlerinin halka sunulmasında ve erişiminde yükledikleri fonksiyonlar sebebiyle yerel halkın yönetime katılmasının ilk aşamasıdır. Yerel yönetimlerin kuruluş yasalarıyla tanımlanmış bütün görevleri, kendileri tarafından yerine getirilmesi esası kabul edilmiştir.

Bazı hizmetleri ihale vb yöntemlerle yaptırabilme nihai kontrol yetkisi ile birlikte kendisindedir. Böylelikle yerel birimlerin yerinde karar verme kapasitelerinin geliştirilmesi beklenmektedir. Merkez-yerel hizmet bütünlüğü ve yerelde yaşam kalitesi göstergelerine optimal düzeyde erişmek için hizmetlerde verimliliğin sağlanması, karar süreçlerine halkın katılımı ve hemşerinin yerel ve müşterek isteklerinin önem kazanması yerel mevzuatta öncelikle vurgulanmaktadır.

Türkiye'nin de kabul ettiği Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartının önsözünde; vatandaşların kamu işlerinin sevk ve idaresine katılma hakkının Avrupa Konseyine üye devletlerin paylaştığı demokratik bir ilke olduğu ve bu hakların en doğrudan kullanım alanının yerel düzeyde olduğu belirtilmiştir. Yine aynı Şart, vatandaşlardan oluşan meclislere, referandumlara veya vatandaşların doğrudan katılımına olanak veren öteki yöntemlere başvurabilmesi hakkına da atıfta bulunmaktadır.

Avrupa Kentsel Şartının 3.3. maddesinde, yerel demokrasi; kentsel gelişmenin temeli, özerk ve mali bağımsızlığı olan yerel yönetimlerde halkın doğrudan katılımının sağlanması şeklinde tanımlanmıştır.

8. Beş yıllık Kalkınma Planı Yerel Yönetimler Özel İhtisas Komisyonu Raporunda, etkin bir yerel yönetimin sahip olması beklenen özelliklerin arasında; halkın bilinçli ve sorumluluğunun farkında olması ile karar verme süreçlerine halkın her düzeyde katılımı ve ortak çalışma gibi değerlerin yerel yönetim ortamında anlamlı uygulama olanakları bulabilmesine de yer verilmiştir.

⁴² Hürriyet, *Türkiye'nin sosyal medya karnesi belli oldu*, Erişim Tarihi: 18.03.2020: <https://www.hurriyet.com.tr/teknoloji/turkiyenin-sosyal-medya-karnesi-belli-oldu-41453806>

Aynı raporda yerel katılım ilkelerinin saydamlık ve demokratiklik olduğu belirtilmiştir. Saydamlığın, yerel yönetim faaliyetlerinin bilgilerine erişme hakkı tanınması, çalışmalarda şeffaflık- açıklık sağlanmasıyla yerel yönetimlerin çalışmaları hakkında bilgi sahibi olunmasının temel yurttaşlık hakkı olduğu vurgulanmıştır. Ayrıca yönetilenlerin resmi belge ve bilgilere ulaşabilme hakkı ve halkın kamu politikalarının oluşumu sürecine dinleyici yada karar alıcı olarak katılmasının açıklığın en önemli iki yönü olduğu belirtilmiştir. Demokratikliğin, toplumdaki tüm kesimlerin yönetimde temsili ve yönetime katılım olduğu belirtildikten sonra yerel yönetimlerdeki mevcut yapının temsil ve katılımı tam sağlamadığı vurgulanmıştır. Bunun için kamu görevlilerine görevleri devam ederken seçilme hakkının tanınması, belediye ve il genel meclislerine seçilebilmek için koyulan barajların kaldırılarak tam nispi seçim sisteminin uygulanması, kadınlar, engelliler ve gençler için yerel yönetim organlarında temsilini sağlamak için olumlu kotanın uygulanması gerekliliğine değinilmiştir.

Vatandaşların Yönetime katılmasının çok çeşitli yolları vardır. Geniş bir tanım içinde politik olarak katılım; vatandaşların hareketleridir. Vatandaşlar bu yolla politika sürecinin sonuçlarını direkt yada dolaylı olarak etkilemeyi amaçlar. Bu konudaki ana nokta, katılmanın temel formu olan seçimlerde oy kullanmaktır. Bununla beraber son yıllarda genişletilmiş katılım biçimlerine daha fazla önem verilmesiyle vatandaşların daha fazla karar verici ve uygulayıcı olmaları sağlanmıştır. Halk katılımının biçimlerini;

- Halk oylaması (doğrudan demokrasi),
- Halk toplantıları,
- Meclis toplantılarına katılım,
- Danışma kurulları,
- Kent konseyleri,
- Yerel gündem 21,
- Planlama çemberleri/forumları,
- Yurttaş kurulları,
- Gelecek atölyeleri,
- Yuvarlak masa toplantıları,
- Kamuoyu yoklamaları,
- İletişim demokrasisi (İnternet).

Şeklinde sıralamak mümkündür.

Kamu kurumlarının sosyal medya etkinliklerinin tarihi yenidir. Türkiye’de kamu kurumları içinde sosyal medya hesabı açan ilk kuruluş Dışışleri Bakanlığı’dır. Bakanlık, 1 Mart 2010 tarihinde Twitter ve Facebook hesabı açarak sosyal medyada yer almaya başlamıştır⁴³.

⁴³ Worldbank.org, 2003. akt. ÖNER Şerif, YILDIRIM, Uğur, 2001Mahalli İdareler Tasarısı ve 2003Taslağında Belediye Yönetimleri: Katılımcı Demokrasi ve Açıklık Açısından İncelenmesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Cilt 6, Sayı:1 2004 s. 234 (230-252)

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4.1. ARAŞTIRMA

Bu araştırmanın temel amacı kamu kurumları olarak valiliklerin kamusal pazarlama aracı olarak sosyal medya kanallarını ne düzeyde kullandığının incelenmesidir. Araştırmada valilik kurumları, Türkiye'nin temel kamu kurumlarından olmaları, ildeki en önemli kamu kurumları olarak şehirle ilgili her türlü resmi bilgiye sahip olmaları, şehirle ilgili resmi bilgi arama durumunda ilk başvurulacak kaynaklardan biri olmaları nedeniyle tercih edilmiştir.

4.2. YÖNTEM

Sosyal medya kanalları olarak ise Dünya'da ve Türkiye'de en fazla kullanıcıya sahip olan Facebook, Twitter ve Youtube seçilmiştir. Bu doğrultuda valiliklerin sosyal medya takipçi sayısı ve paylaşılan içerik sayıları ilgili kurumların 31 Mart 2017 tarihindeki Facebook, Twitter ve Youtube hesapları kontrol edilerek elde edilmiştir. Valilik kurumlarının paylaştıkları içerik türleri ile ilgili olarak ise 01 Mart 2017 ve 31 Mart 2017 tarihleri arasındaki ilgili sosyal medya kanallarındaki içerikler incelenerek elde edilmiştir. Araştırmanın amacı doğrultusunda araştırmanın evrenini 81 il valiliği oluşturmaktadır.

4.3. BULGULAR

Bu bölümde araştırma kapsamında bulunan büyükşehir kent valiliklerinin resmi twitter hesapları incelenmiştir.

Bulguların elde edilmesi ve tartışılması sürecinde internet açık kaynak ve web siteleri taraması yapılmıştır. Belediye ve valiliklerin gerçekleştirdikleri uluslararası faaliyet sayılabilecek eylemler belirlenmeye çalışılmıştır.

Küreselleşmeyi ve uluslararası ilişkileri temsil eden geçerli bir platform olarak sosyal medya seçilmiştir. Sosyal medya mecralarının genel hatlarıyla benzer dolaşımlara sahip olduğu ve içlerinden Twitter mecrasının diğer mecraları da temsil ettiği kabul edilmiştir.

Sosyal medya mecrası – platformu Twitter 'da ne kadar süredir hesaba sahip oldukları, mesaj (tweet) sayıları, takip ettikleri hesap sayısı, takip ettikleri hesapların ne kadarının uluslararası kurum ve organizasyonlara ait olduğu, takipçi sayıları listelenmiştir.

Diğer bir gösterge alanı da gerek valiliklerin ve gerekse büyükşehir belediyelerinin web sitelerinin “dil” sayılarıdır. Dil seçeneği arttıkça söz konusu web sitesinin daha fazla sayıda yabancı kişi ve ortama ulaşma çabası olduğu kabul edilmiştir.

Dil seçeneğinin web sitesinde az olması durumu ise web sitesinin sadece kendi kamuoyuna yönelmeyi yeterli gördüğü olarak kabul edilmiştir.

Bulguların derlenmesinde araştırma alanı büyükşehir belediyeleri ve bu belediyelerin bulunduğu kentler seçilerek daraltma yapılmıştır.

Adana, Denizli, Kayseri, İzmir, Konya, Ankara, Diyarbakır, Kocaeli (İzmit), İstanbul, Van, Antalya, Erzurum, Malatya, Muğla, Samsun, Aydın, Eskişehir, Mardin, Kahramanmaraş, Şanlıurfa, Bursa, Gaziantep, Manisa, Sakarya, Trabzon, Balıkesir, Hatay, Mersin, Ordu ve Tekirdağ illeri büyükşehir belediye başkanlıkları ile valiliklerine ait web siteleri ve Twitter hesapları taranarak elde edilmiştir.

4.3.1. VALİLİKLERİN TWITTER HESABLARININ AÇILIŞ TARİHLERİ

Valiliklerin Twitter Hesap Tarihleri			
Valilik	Tarih	Valilik	Tarih
Van	2009	Kayseri	2013
Ankara	2011	Kocaeli	2013
İstanbul	2011	Konya	2013
Antalya	2012	Malatya	2013
Mersin	2012	Manisa	2013
Ordu	2012	Samsun	2013
Sakarya	2012	Bursa	2014
Şanlıurfa	2012	Muğla	2014
Adana	2013	Denizli	2016
Aydın	2013	Gaziantep	2016
Balıkesir	2013	Mardin	2016
Diyarbakır	2013	Trabzon	2016
Erzurum	2013	Eskişehir	2017
İzmir	2013	Hatay	2018
K.Maraş	2013	Tekirdağ	2018

Tablo 4-1 Valiliklerin Twitter Hesap Tarihleri

Büyükşehir statüsü bulunan kentlerin valilikleri arasında Van valiliği 2009'da açtığı hesabı ile ilk sırada bulunmaktadır. Bu Twitter hesabı sahibi olmasından iki yıl sonra hesap açan Ankara ve İstanbul kentleri izlemektedir.

Valiliklerin 5'i 2012 yılında, 13'ü, 2013 yılında, 2'si 2014 yılında, 4'ü ise 2016 yılında Twitter hesapları açmıştır.

Kentlerde görev yapan valililerin sosyal medyaya olan ilgileri, valilik makamlarının sosyal medya hesapları ile doğrudan ilgilidir. Nitekim Van'da 2009 – 2013 tarihleri arasında görev yapan Minir Karaloğlu'nun sosyal medya hesabında 266 bin takipçi bulunmaktadır.

Başkent olan Ankara valiliği ile Türkiye'nin nüfusu en fazla olan kenti İstanbul'un Twitter hesaplarının açılış tarihlerinin 2011 olması dikkat çekicidir.

Ankara'nın siyasal mülahazalarla ve İstanbul'un küresel önemi dikkate alınarak sosyal medyaya daha erken uyum sağlamaları beklenildiğinde, tarihlerin gecikmeli kabul edilmesi gerekmektedir.

Valilikler Türkiye yönetim sistemi içinde temel kurumlardan biri durumundadır. Genel politikaların yerele aktarılmasında aracılık yapmaktadırlar. Bu sürecin ilerletilmesinde valiliklerin, sosyal medyanın yeni bir iletişim mecrası olarak ortaya çıktığını, kamusal alana dönüşerek; kent sakinleriyle ve dünyayla iletişim kanalı olarak işlev kazandığını anlamaları gerekmektedir.

Ancak tabloya bakıldığında, büyükşehir statüsü olan kentlerde valiliklerin Twitter'ı bir diplomasi ve iletişim kanalına dönüşmesini öngöremedikleri sonucunu çıkarmak mümkündür.

Sosyal medyada açıklanan ve kenti, kent yönetimini ilgilendiren mesajlara, paylaşımlara anlık cevap verebilme olanağının kullanılmak istenilmemesi, bürokratik bir geleneğe dayandırılabilir. Merkezi hükümeti temsil eden valiliklerin uzun asırlarca devam eden: “üst makamların iznini almak ve yazışmalar yapmak suretiyle açıklamalarda bulunmak” kuralı bu safhada hesapların açılmasında yaşanan gecikmeyi açıklayabilir.

4.3.2. VALİLİKLERİN TWITTER TAKİPÇİ SAYILARI

Valiliklerin Twitter Takipçi Sayıları			
Valilik	Takipçi	Valilik	Takipçi
Ankara	654.400	Samsun	15.900
İstanbul	638.000	Ordu	15.400
Bursa	237.300	Mersin	14.100
Antalya	189.000	Malatya	13.800
Kocaeli	92.300	Mardin	11.700
Konya	42.000	Van	11.100
Kayseri	41.300	İzmir	8.372
Erzurum	29.100	Denizli	8.225
Sakarya	22.900	Manisa	7.247
Diyarbakır	22.500	Trabzon	5.916
Gaziantep	21.100	Hatay	5.614
Şanlıurfa	20.300	K.Maraş	4.897
Balıkesir	19.400	Aydın	4.236
Adana	17.300	Muğla	3.931
Eskişehir	16.900	Tekirdağ	2.428

Tablo 4-2 Valiliklerin Twitter Takipçi Sayıları

Çalışma kapsamında ele alınan 30 büyükşehir kenti valiliklerinin Tablo 3’de derlenen bilgilerine göre, Twitter takipçi sayısının en fazla olduğu valiliklerin Ankara ve İstanbul olduğu görülmektedir. İki valilik hesabının takipçi sayısı valiliklerin takipçi sayısı toplamının % 58,9’udur. Takipçi sayısının 237.300 olduğu Bursa ve 189.000 olduğu Antalya valilikleri 3 ile 4. sırada yer almaktadır. Takipçi sayısının en fazla olduğu 5. valilik ise 92.300 takipçi ile Kocaeli valiliğidir. Tabloda İzmir valiliğinin 8372 olduğu görülmektedir.

İlk beş sırada yer alan valilikler dışında, valiliklerin takipçi sayıları, kentlerin nüfus ve ekonomi gelişmişlikleri ile anlamlı ilişki içinde değildir.

Nüfusları göz önüne alındığında valiliklerin Twitter takipçi sayıları, valilerin kişisel Twitter hesaplarının takipçi sayılarının gerisindedir. Kullanıcıların, valilikler yerine valileri takip etme eğilimi dikkat çekicidir.

Tablo 3 verileri dikkat alındığında valiliklerin takip ettikleri witttr hesaplarının dikkat çekici derecede az olduğu görülmekteir. 30 büyükşehir kent valiliğinin takip ettiği toplam Twitter hesabı sayısı 884 tür ve bunun 217’si İstanbul valiliği tarafından takip edilen hesaplardan oluşmaktadır.

Tabloda görülen bir baka dikkat çekici durum, valiliklerin Twitter hesaplarında hiçbir yabancı krum – kuruluşu takip etmemeleridir. Antalya Valiliği Birleşmiş Kalkınma Programı (UNDP) , Birleşmiş Milletler Bileşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) ve BBC News Türkçe Twitter hesaplarını takip etmektedir.

Valiliklerin Twitter hesaplarından hiçbir uluslararası kuruluşu, örütü ve yabancı ülke Twitter hesaplarını takip etmeme ısrarı dikkat ekicidir

Tablo 3 verilerinde, 30 büyükşehir kent valiliğinin Tweet sayılarının düşüklüğü dikkat çekicidir. Takipçi sayısı ilk beş sırada olan valiliklerin yayınladıkları tweet sayısının düşüklüğü dikkat çekicidir.

654.000 takipçisi bulunan Ankara valiliği hesabından 3.004; 638.000 takipçisi bulunan İstanbul valiliği hesabından 8.225; 19.000 takipçisi bulunan Antalya valiliği hesabından 9.694; 92.300 takipçisi bulunan Kocaeli valiliği hesabından 4.780 tweet yayınlanmıştır. 8.372 takipçisi bulunan İzmir valiliği hesabından ise sadece 1 tweet yayınlanmıştır

Valiliklerin Twitter hesaplarından takip ettikleri toplam 884 Twitter hesabı tekilde 63 Twitter hesabına yönelmiştir. Bu hesaplar Cumhurbaşkanlığı Twitter hesabı başta olmak üzere politikacılara ait hesaplara ağırlık vermiştir.

Az sayıda Twitter hesabı ulusal medya kuruluşlarına, kamu kurumlarına ve hemşehri derneklerine aittir.

4.3.2. VALİLİKLERİN TWITTER TAKİP SAYILARI

Valiliklerin Twitter Takibi Sayıları			
Valilik	Takip Edilen	Valilik	Takip Edilen
İstanbul	217	Aydın	10
Balıkesir	87	Mardin	10
Malatya	80	Kayseri	9
Muğla	70	Ankara	7
Adana	66	Erzurum	7
Trabzon	61	Gaziantep	7
Şanlıurfa	39	Konya	7
Bursa	33	Ordu	7
Hatay	29	İzmir	5
Kocaeli	29	K.Maraş	5
Denizli	26	Tekirdağ	4
Samsun	19	Sakarya	3
Manisa	16	Eskişehir	2
Van	15	Diyarbakır	1
Antalya	13	Mersin	0

Tablo 4-3 Valiliklerin Twitter Takibi Sayıları

Takipçi sayısı, başka hesapları takip eden kullanıcının hangi kişi ya da kurumları, mesajlarını ve yorumlarını önemli bulduğu konusunda kanaat vermektedir. İstanbul ili, bu tabloda, 217 takip sayısı ile birinci sırada yer almaktadır. Mersin de ise; takip sayısı bulunmamaktadır. Ankara ili ise, sadece 7 takip ile dikkat çekici bir veriye sahiptir.

Bacasız sanayi dediğimim bölgelerin takip sayısı diğer büyükşehir belediyelerine göre yüksek olduğu görülmektedir. İstanbul'dan sonra ikinci sırada, Balıkesir görülmektedir.

Valiliklerin 884 hesabı takip ettikleri görülmektedir ve genel olarak aşağıdaki kişi ve kurumlara ait hesapları takip ettikleri görülmektedir:

Valiliklerce Takip Edilen Hesap Türü	Sayısı	%
Yerli Medya Kuruluşları (Ulusal / Yerel)	38	4,3
Yabancı Medya Kuruluşları	19	2,2
Merkezi Hükümet Kurumları	106	12,0
Yerel Yönetimler	166	18,9
Üniversiteler	82	9,3
Kültür – Sanat İnsanları	53	6,0
Hükümet Kanadı Politikacılar	211	24,0
Muhalef Kanat Politikacılar	65	7,4
Sivil Toplum Kuruluşları	42	4,8
Uluslararası Kuruluşlar	37	4,2
İnanç Kuruluşları	61	6,9
Toplam	880	100,0

Tablo 4-2 Valiliklerce Takip Edilen Hesap Türü

Tablodan, valiliklerin takip ettikleri hesapları seçerken öncelikleri, geleneksel ve mevzuat doğrultusunda, merkezi hükümet eksenli bir iletişimi tercih ettikleri görülmektedir. Yabancı Medya kuruluşu takibi, yukarıdaki tablonun en az yüzdesi olan veridir. Başka dikkat çekici unsur ise, en az yüzdeye sahip ikinci veri ise, Uluslararası kuruluşlardır. Bu durum ise Türkiye’de yerel yönetimlerin dışa kapalı olduğunu göstermektedir. Diğer yandan ulusal siyaset ve politika unsurları ise, yüzdelik dilimin büyük payına sahip olmuştur.

4.3.3. VALİLİKLERİN TWITTER YABANCI TWITTER HESABI TAKİB SAYILARI

Valiliklerin Twitter Yabancı Takip Sayıları			
Valilik	Yabancı Takip	Valilik	Yabancı Takip
Malatya	3	K.Maraş	0
Adana	0	Kayseri	0
Ankara	0	Kocaeli	0
Antalya	0	Konya	0
Aydın	0	Manisa	0
Balıkesir	0	Mardin	0
Bursa	0	Mersin	0
Denizli	0	Muğla	0
Diyarbakır	0	Ordu	0
Erzurum	0	Sakarya	0
Eskişehir	0	Samsun	0
Gaziantep	0	Şanlıurfa	0
Hatay	0	Tekirdağ	0
İstanbul	0	Trabzon	0
İzmir	0	Van	0

Tablo 4-3 Valiliklerin Twitter Yabancı Takip Sayıları

Valiliklerin yabancı hesapları takip etmedikleri görülmektedir.

4.3.4. VALİLİKLERİN TWITTER HESABLARINDA TWEET SAYILARI

Valiliklerin Twitter Tweet Sayıları			
Valilik	Tweet Sayısı	Valilik	Tweet Sayısı
Balıkesir	13.100	Erzurum	3.813
Trabzon	10.700	Kayseri	3.196
Ordu	10.000	Mersin	3.064
Antalya	9.694	Malatya	3.029
Samsun	9.582	Ankara	3.004
İstanbul	8.225	Van	2.427
Bursa	5.828	Muğla	2.343
Adana	5.061	Konya	2.209
Diyarbakır	4.902	K.Maraş	1.868
Manisa	4.832	Eskişehir	1.740
Kocaeli	4.780	Sakarya	1.739
Gaziantep	4.475	Şanlıurfa	1.687
Denizli	4.433	Hatay	888
Mardin	4.282	Tekirdağ	568
Aydın	3.910	İzmir	1

Tablo 4-4 Valiliklerin Twitter Tweet Sayıları

Valiliklerin Twitter hesaplarını kullanma yoğunluğunu görebilmek için Tweet sayılarına bakmak gerekmektedir. Başka hesaplardan yapılan yayınları paylaşımların da dahil edildiği tabloda İstanbul, Ankara, İzmir gibi kent valiliklerinin ilk beşte yer almadığı görülmektedir.

Bunun nedeni genel olarak, resmi hesaplar yerine valilerin, şahsi hesaplardan paylaşım yapmaları gösterilebilir.

4.3.5. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNİN TWİTTER HESAPLARINI AÇIŞ TARİHLERİ

B.Ş.B. Twitter Hesap Tarihleri			
B.Ş.B.	Tarih	B.Ş.B.	Tarih
Bursa	2009	Sakarya	2012
Antalya	2010	Denizli	2013
Şanlıurfa	2010	Erzurum	2013
Ankara	2011	Kayseri	2013
Aydın	2011	Tekirdağ	2013
İstanbul	2011	Trabzon	2013
Konya	2011	Balıkesir	2014
Manisa	2011	Hatay	2014
Van	2011	Ordu	2014
Adana	2012	K.Maraş	2015
Gaziantep	2012	Samsun	2015
İzmir	2012	Diyarbakır	2016
Kocaeli	2012	Eskişehir	2016
Malatya	2012	Mardin	2016
Muğla	2012	Mersin	2016

Tablo 4-7 B.Ş.B. Twitter Hesap Tarihleri

Tablo verilerine bakıldığında ilk Twitter hesabı açan büyükşehir belediyesinin Bursa olduğu görülmektedir. Diğer büyükşehir belediyeleri bu tarihten sonra kademeli olarak Twitter'a geçiş yapmışlardır.

Büyükşehir Belediyelerinin Hesap Açılış Tarihlerinden İtibaren Günlük Ortalama Tweet Sayıları			
BŞB	Günlük Tweet	BŞB	Günlük Tweet
Mardin	14,25	Hatay	4,01
İstanbul	11,95	Tekirdağ	3,34
Şanlıurfa	10,90	Eskişehir	3,27
Manisa	10,51	İzmir	3,18
Kocaeli	9,39	Bursa	3,07
Balıkesir	8,16	Konya	3,03
Mersin	7,46	Denizli	2,86
Antalya	7,37	Erzurum	2,61
K.Maraş	7,33	Ankara	1,44
Gaziantep	6,89	Muğla	1,12
Kayseri	5,57	Van	0,99
Sakarya	5,32	Samsun	0,92
Malatya	4,93	Aydın	0,83
Adana	4,54	Diyarbakır	0,77
Ordu	4,34	Trabzon	0,28

Tablo 4-8 Büyükşehir Belediyelerinin Hesap Açılış Tarihlerinden İtibaren
Günlük Ortalama Tweet Sayıları

Tablo verileri dikkate alındığında, İstanbul dışında kalan büyükşehir belediyelerinin hesaplarının, açıldığı tarihten 2019 yılı sonuna kadar yayınladıkları günlük ortalama tweet sayılarının, takipçi sayısı, takip sayısı ve kentlerin nüfus büyüklükleri ya da sektörel gelişim çabaları ile ilişki içinde olmadığı görülmektedir. Örneğin takipçi sayısı büyüklüğü bakımından 2. sırada bulunan Ankara Büyükşehir Belediyesi günlük ortalama tweet sayısı bakımından 24. sıradadır.

4.3.6. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİ TWITTER TAKİBÇİ SAYILARI (2016-2020)

Büyükşehir belediye başkanlıklarının Twitter hesaplarına ilişkin veriler derlenmiştir.

Çalışmada incelenen Twitter'ı kullanan 30 Büyükşehir Belediyesi'nin hesaplarındaki takipçi sayısı 2016'da 1.152.523'ten 3.597.866' e ulaşmıştır. 30 Büyükşehir Belediyesinin Twitter hesaplarındaki takipçi sayısı 3 yıl içinde % 312 artmıştır. Takipçi sayılarının, sosyal medya etkinliği açısından önem taşımaktadır.

Takipçiler sadece izleyici olmakla kalmamakta, yayınlanan tweeti başkalarına yaymaktadır.⁴⁴

B.Ş.B. Twitter Takipçi Sayıları (2016)			
B.Ş.B.	Takipçi -2016	B.Ş.B.	Takipçi -2016
Ankara	284.343	Malatya	8.210
İstanbul	217.038	Tekirdağ	8.111
Antalya	143.769	Manisa	7.600
Bursa	132.745	Balıkesir	6.396
Konya	81.683	Trabzon	6.013
Diyarbakır	52.932	Hatay	5.511
Gaziantep	39.034	Muğla	3.682
Kocaeli	26.095	K.Maraş	3.523
Sakarya	24.400	Ordu	3.468
Adana	23.516	Eskişehir	1.540
Kayseri	19.507	Mardin	983
İzmir	17.528	Mersin	519
Şanlıurfa	13.587	Samsun	405
Aydın	10.374	Denizli	0
Erzurum	10.011	Van	0

Tablo 4-9 B.Ş.B. Twitter Takipçi Sayıları (2016)

Takipçi sayılarının Ankara'da 250.000 aştığı görülmektedir. Ankara'yı İstanbul Büyükşehir Belediyesi izlemektedir. Diğer büyükşehir belediyelerinin nüfusları ve ekonomik gelişmişlikleri ile doğrudan anlamlı ilişki içinde olmayan takipçi sayısı büyüklükleri bulunmaktadır.

Bunun yanında hesapların açılış tarihlerinden 2019 yılı sonuna kadar geçen sürede yayınladıkları günlük ortalama Tweet sayıları da dikkat çekicidir.

4.3.7. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİ TWITTER HESABLARINDA UA KURULUŞLARIN TAKİBİ

Dünyada yerel yönetimlerle ilgili faaliyetleri bulunan uluslararası kuruluş ve örgütlerin sayısında son yıllarda önemli artışlar gerçekleşmiştir. Bu kuruluş ve

⁴⁴ GÜMÜŞ, Niyazi Gümüş, *Şehir Pazarlamasında Sosyal Medya Kullanımı: 30 Büyükşehir Belediyesi Üzerinde Bir Araştırma.*» RESEARCHGATE. 10 09 2019. https://www.researchgate.net/publication/311571771_SEHIR_PAZARLAMASINDA_SOSYAL_MEDYA_KULLANIMI_30_BUYUKSEHIR_BELEDIYESI_UZERINDE_BIR_ARASTIRMA_USE_OF_SOCIAL_MEDIA_IN_CITY_MARKETING_A_RESEARCH_ON_30_METROPOLITAN_MUNICIPALITIES.

örgütlerin etkinliklerinde buna paralel olarak artış gözlemlenmektedir. Örgütlerin öne çıkanları gösterilmektedir.

Büyükşehir belediyelerinin Twitter hesaplarında takip ettikleri başka Twitter hesaplarının sayısı oldukça düşük düzeydedir.

Tabloda görüldüğü gibi büyükşehir belediyelerinin takip ettikleri Twitter hesap sayıları oldukça düşük sayıdadır. (1.963 hesap). Bu hesaplar ağırlıklı olarak yurt içi kurum, kuruluş ve kişilere aittir. Belediye başkanlarının siyasi partilerine, siyasetçilerine ait hesaplar çoğunluktadır.

Büyükşehir belediyeleri, uluslararası alanda faaliyet gösteren kuruluşlara ve örgütlere ait Twitter hesaplarına ilgi göstermemektedir. Tüm büyükşehir belediyelerinin takip ettiği uluslararası kuruluş – örgüt sayısı sadece 28'dir.

B.Ş.B. Twitter Takibi Sayıları			
B.Ş.B.	Takip Edilen	B.Ş.B.	Takip Edilen
Gaziantep	268	Sakarya	51
İstanbul	188	Şanlıurfa	51
Eskişehir	155	K.Maraş	49
Tekirdağ	114	Ordu	46
Balıkesir	107	Erzurum	45
Muğla	100	Antalya	33
Kocaeli	98	Mersin	19
Malatya	98	Mardin	14
Kayseri	88	Ankara	12
Hatay	77	Adana	11
İzmir	74	Konya	9
Samsun	64	Van	6
Denizli	62	Manisa	5
Trabzon	60	Aydın	1
Bursa	57	Diyarbakır	1

Tablo 4-10 B.Ş.B. Twitter Takibi Sayıları

4.4. YEREL YÖNETİMLER VE ULUSLARARASI KURULUŞLAR

Tablo 1’de derlenen uluslararası kuruluş ve örgütler, dünya toplamının bir kısmını göstermekle beraber, faaliyet alanları ve niteliklerinin çok farklı alanlara yöneldiği görülmektedir.

• **Akdeniz Kentler Birliği - MEDCITIES** : Akdeniz’e kıyısı bulunan kentlerin çevre ve doğal zenginlikleriyle kaynaklarının korunması; verimliliğin ve sürdürülebilirliğin sağlanması amacıyla kurulmuştur. Örgüt, işbirliği öngören projelere fon kaynakları sağlamaktadır.

• **Avrupa Yerel Demokrasi Birliği – ALDA** : Avrupa Konseyi Yerel - Bölgesel Yönetimler Kongresi öncülüğünde 1999’da kurulmuştur. Temel olarak sivil toplumun güçlendirilmesi, iyi yönetim ilkelerinin yerel yönetimlerde hayata geçirilmesine dönük faaliyetler yürütmektedir.

• **Arap Şehirleri Teşkilatı - ATO** : Arap Şehirleri Teşkilatı, Arap ülkelerinde, yerel yönetimlerin ortaya çıkardıkları faaliyetlerin iyileştirilmesine odaklanmış bir dayanışma örgütüdür. ATO, Birleşmiş Milletler ve Avrupa Konseyi’nde gözlemci kuruluş ünvanına sahiptir.

• **Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Orta Doğu Ve Batı Asya Bölge Teşkilatı - UCLG-MEWA**: UCLG-MEWA, Doğu Akdeniz havzasında ve çevresinde bulunan belediyeler arasında işbirliğini geliştirmeyi amaçlayan ve geçmiş 1950’li yıllara dayanan köklü bir örgüttür. Özellikle kültürel ve teknik işbirliğini içeren projelerde belediyelerin yer alabilmesi için çalışmalar yapmaktadır.

• **Güney-Doğu Avrupa Yerel Yönetim Birlikleri Ağı - NALAS**: Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi ile iletişim sağlayan ve işbirliği yapan bir çatı örgüt durumundadır. Yerel yönetimler arasında belediyeçilik hizmetlerinde bilimsel ve teknik, mühendislik kapasitelerin geliştirilmesine önem vermektedir. Makedonya- Üsküp’te merkezi bulunan örgütün balkan ülkelerinde Avrupa Kentsel Şartı doğrultusunda kentli haklarının ve yerel yönetim hizmetlerinin geliştirilmesi, yaygınlaştırılmasına yönelik önemli çalışmaları bulunmaktadır.

• **İslam Başşehirleri ve Şehirleri Teşkilatı - OICC** : İslam Başkentleri ve Şehirleri Teşkilatı yerel yönetim platformudur. İslam Konferansı Örgütü'ne (İKÖ) bağlı olarak 1989'da kurulmuştur. İslam Başkentleri ve Şehirleri Teşkilatı'nın üyeleri İslam ülkelerinin başkentlerinden ve şehirlerinden oluşmaktadır.

• **Türk Dünyası Belediyeler Birliği - TDBB** : Türk Dünyası Belediyeler Birliği, 2003 yılında İstanbul'da kurulmuştur. Türkiye, Azerbaycan, Kırgız Cumhuriyeti Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Moldova, Bosna-Hersek, Rusya Federasyonu Dağıstan Cumhuriyeti, Moğolistan, Makedonya, Macaristan, Kazakistan Irak Cumhuriyeti, Kosova Cumhuriyeti, Pakistan İslam Cumhuriyeti, ülkelerinden üye belediyeleri ve birlikleri bulunmaktadır.

• **Asya Belediye Başkanları Forumu – AMF** : Asya Belediye Başkanları Forumu (Asian Mayors Forum) Asyalı vatandaşlara daha iyi bir yaşam için uyum şiarı ile 2007'de kurulmuştur. Kuruluşu 2007'de kabul edilen Asya Parlamento Toplantısı Sonuç Bildirisi'ne dayandırılmıştır. Asya kentleri ve belediyeleri arasında işbirliği yoluyla refahın artırılması hedeflenmiştir, Sürdürülebilir kentsel gelişimin sağlanmasına yönelik olarak vatandaşların da katılımını teşvik eden çalışmalar yapmaktadır.

• **Uluslararası Şehir Yöneticileri**: Uluslararası Kentlerin Yöneticileri'nin temel misyonu, politikaların hazırlık ve uygulama süreçlerinde yer alan paydaşların işbirliği alanlarının artırılmasıdır. Yöneticilerin kendi aralarındaki işbirliğinin ve iletişimin artırılması, dayanışmanın sağlanması, bilgi ve deneyimlerin paylaşılması, teknik kapasitelerden karşılıklı olarak yararlanılması öncelikli amaçları arasında bulunmaktadır. Belediyelerin yeni kuşak fikirler, uygulamalar ve yeni teknolojileri yakından tanınması, karar verme süreçlerinde karşılıklı danışmanlık desteği sunulması gibi çalışmalar gerçekleştirilmektedir.

• **Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi – ICOMOS**: Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi, dünyanın kültürel mirası olarak kabul edilen anıtların ve anıtsal mekanların korunmasını sağlamaya yönelik ihtisas çalışmaları yapmaktadır. Kendi alanında var olan en eski kuruluşlardan biridir. 1931 Atina Sözleşmesi'ne ve 1964 Venedik Sözleşmesi'ne dayanarak 1964 yılında kurulan örgüt yerel yönetimlerin kendi sorumluluk alanlarında bulunan anıtlar ve anıtsal mekanların restorasyonu, kullanıma dönük projelerinin hazırlanması gibi çalışmalarda

belediyelere destek vermektedir. ICOMOS, dünyadaki yerel yönetimlere dünya mirası standartlarını karşılayan eserler ve mekanlar konusunda danışmanlık hizmeti vermektedir.

• **Metropol Kentler Birliği – METROPOLIS:** 1985'te kurulan METROPOLIS çok sayıda metropol kentlerini biraraya toplayan, dünyanın en büyük yerel yönetim kuruluşudur. Yerel yönetimlerde demokratikleşmeyi geliştirme, kent sorunlarının çözümü, yerel yönetimleri ilgilendiren uluslararası politikaların yönlendirilmesi amacıyla çalışmalar yapmaktadır. Dünyadaki 140 metropol temsil edilmektedir. Örgüt, Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Teşkilatının (UCLG) metropol kentlerini temsil etmektedir.

• **Logictown Teşkilatı - LOGICALTOWN :** Logictown teşkilatı kentsel yük taşımacılığı alanında yenilikçi çözümler üretmeyi, mevcut ağların karşılıklı fayda esasına göre kullanılmasını hedefleyen çalışmalar yapmaktadır. Lojistik ile ilgili yerel yönetim politikalarının geliştirilmesi, kentler arasında yük taşımacılığı altyapısının verimli kullanılması, uluslararası standartların sağlanmasına yönelik projeler üretmektedir.

• **Küresel Kardeş Kentler – Sister Cities International:** Dwight D. Eisenhower'ın 1956 yılında öncülüğüyle kurulan örgüt, yerel aktörlerin etkinliğini artırmayı amaçlayan ağ çalışmaları yapmaktadır.

• **Kıyı Bölgeleri Konferansı (Conference of Peripheral Maritime Regions) - CPMR :** CPMR kıyı kentlerinin Avrupa'ya eylemsel ve hukuki uyumunun sağlanmasını amaçlayan çalışmalar yapmaktadır. Avrupa genelinde bölgesel uyum sağlanması ve müktesebatın eşleştirilmesini amaçlayan örgütün altyapı ve üstyapıda istatistik paylaşımı, teknik destek sağlayan projelerin geliştirilmesi gibi faaliyetleri bulunmaktadır.

• **Küresel Belediye Başkanları Forumu - Global Mayors' Forum:** Küresel Belediye Başkanları Forumu kar amacı gütmeyen bir kuruluştur. Ekonomi ve kültür alanında kentlerin karşılıklı işbirliğini geliştirme, sürdürülebilir kalkınmasına çalışmalarına ve politikalarına destek sağlama amaçlarına yönelik projeler üretmektedir.

• **İslami Başkent ve Şehirler Kurumu - Organization of Islamic Capitals and Cities – OICC:** OICC, 1980’de İslami Konferans Kurumu’na (Organization of the Islamic Conference) çatısı altında yer almaktadır. İslam nüfusunun çoğunlukta olduğu ülkelerin kentlerini üye kabul etmektedir.

• **Gelişen Dünyada Kentsel Hareketlilik için İşbirliği - Cooperation for Urban Mobility in the Developing World – CODATU:** CODATU 1980’de Dünya Kentsel Ulaşım Konferansı’nda kurulması kararlaştırılmıştır. Kentsel ve çevresel hareketlilik üzerine eğitim faaliyetleri düzenleme ve bilimsel bilgi akışını sağlama öncelikleri bulunmaktadır. Üyelerine Kentsel Ulaşım ile ilgili uzmanlar sağlamaktadır.

• **Güçlü Şehirler Ağı - Strong Cities Newtork :** 2015’te Birleşmiş Milletler öncülüğünde kurulan SCN, belediye başkanları, belediye yönetim organları ve uygulamacıların sosyal birliklerinin sağlanmasını amaçlamaktadır. Örgüt aynı zamanda toplum direncinin sağlanması ve şiddet içeren her türlü aşırılığın önlenmesi için çalışmalar yürüten bir ağıdır.

• **Avrupa Şehirler Birliği – Eurocities:** EUROCITIES (Avrupa Şehirler Birliği) , Avrupa genelinde büyük ölçekli kentleri bir araya getirmektedir. 1986 yılında kurulmuştur ve 130 büyük Avrupa kenti kuruluşu üyedir.

• **Dünya Mirası Şehirler Kurumu - Organization of World Heritage Cities - OVPM :** Dünya Mirası Şehirler Örgütü, UNESCO tarafından koruma altına alınan mirasların idaresine ilişkin yöntemlerin geliştirilmesi ve uygulanmasına destek amacıyla kurulmuştur. OWHC 1993’te kurulmuştur. Örgüt içerisinde UNESCO Dünya Mirasları Listesi’nde yer almakta olan 280 üyedir.

• **Barış için Belediye Başkanları - Mayors for Peace :** Barış için Belediye Başkanları 1982 yılında, Hiroşima ve Nagasaki kentlerinde ölenlere ithafen kurulmuştur. 162 ülkeden ve 7,196 üye kent bulunmaktadır.

• **Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi:** Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi, 47 Avrupa ülkesinden 200.000’in üzerinde yönetimi temsil etmektedir. Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı’na önem vermektedir.

• **Avrupa Tarihi Termal Kasabalar Derneği - European Historical Thermal Towns Association – EHTTA:** EHTTA (Avrupa Tarihi Termal Kentler Birliği), Avrupa'daki tarihi termal kasabaları temsil etmektedir.

• **Avrupa Tarihi Kentler ve Bölgeler Birliği - Heritage Europe:** Avrupa Tarihi Kentler ve Bölgeler Birliği, ya da Miras Avrupa (Heritage Europe) 1999'de kurulmuştur. Avrupa Konseyi'nin Avrupa – Ortak Kültür kampanyasını hayata geçirmeye çalışan organizasyon, 30 ülkeden 1000'den fazla üyeye sahiptir.

• **Akıllı Dünya Kentleri - World Smart Cities:** Akıllı Dünya Kentleri küresel kurallar ve standartlar belirleyen üç küresel birime sahiptir: Bunlar;

1. IEC (Uluslararası Elektroteknik Komisyonu),
2. ISO (Uluslararası Standart Kurumu),
3. ITU (Uluslararası Telekomünikasyon Birliği)

Üretken ve verimliliği yüksek kentler için çalışmalar yapmaktadırlar.

• **Avrupa Kaleli Kentler Birliği - European Walled Towns:** Avrupa Kaleli Kentler Birliği (European Walled Towns) 1989'de kurulmuştur. 1998 Piran Deklarasyonu ile önemli görevler üstlenmiştir. Organizasyonun temel amacı . kentlerdeki sur içi mekanların yıkımlarının önlenmesidir.

• **Avrupa Bölgeler Komitesi - Assembly of European Regions – AER:** Avrupa Bölgeler Meclisi (Assembly of European Regions) özellikle büyükşehir belediyelerinin üyesi olduğu, bir teşkilattır AER, özellikle gençlerin yerel kararlara katılımına yönelik çalışmalar gerçekleştirmektedir.

• **Diğer Kuruluşlar, Oluşumlar ve Organizasyonlar:**

1. Avrupa Belediyeler ve Bölgeler Konseyi Birliği - CEMR),
2. Avrupa Bilim Merkezleri ve Müzeleri Ağı - NAMES
3. Avrupa Bölgeler Meclisi - AER
4. Avrupa Engelli Hizmet Sağlayıcıları Derneği - EASPD
5. Avrupa Engelsiz Turizm Ağı - ENAT

6. Avrupa Entegrasyonunun Desteklenmesi Programı - SEI
7. Avrupa Gençlik Başkenti - EYC
8. Avrupa Kıyı Bölgeleri Konferansı-CPMR
9. Avrupa Marka Kentler Birliği - ECM
10. Avrupa Müzeler Birliği - EMF
11. Avrupa Sosyal Hizmet Ağı - ESN
12. Avrupa Tarihi Kentler Birliği - EAHTR
13. Avrupa Yerel ve Bölgesel Yönetimler Eğitim Kurumları İletişim Ağı - ENTO
14. Avrupa-Akdeniz Yerel ve Bölgesel Otoriteleri Daimi Komitesi - COPPEM
15. Avrupalı Seçkin Turist Destinasyonu - EDEN
16. Balkan Ülkeleri Kardeş Kentler Birliği
17. Barış İçin Yerel Yönetimler Birliği - ULAP
18. Belediye Başkanları Sözleşmesi - CoMO
19. Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler, Orta Doğu ve Batı Asya Bölge Teşkilatı - UCLGMEWA
20. Büyük Balkan Kentleri Teşkilatı - BALCINET
21. Deprem ve Megakentler Girişimi - EMI
22. Dünya Birleşik Kentler Federasyonu - FMCU-UTO
23. Dünya Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Teşkilatı - UCLG
24. Dünya Büyük Metropoller Birliği - METROPOLIS
25. Dünya E-Devletler Organizasyonu - WEGO
26. Dünya Gurme Kentler Birliği - DELICE
27. Dünya Haller Birliği - WUWM
28. Dünya Kaleli Kentler Birliği - WTFC - Yeni Adı: Avrupa Kaleli Kentler Birliği - EWT
29. Dünya Mirası Şehirleri Teşkilatı - OWHC
30. Dünya Sağlık Örgütü Küresel Yaşlı Dostu Kentler Ağı - GAFC
31. Dünya Sağlık Örgütü Sağlıklı Kentler Ağı - WHO HCN
32. Enerji Kentleri - EC
33. Folklor Festivalleri ve Halk Sanatları Kuruluşları Uluslararası Konseyi - CIOFF
34. Geri Dönüşüm İçin Kentler Birliği - ACR
35. Glokalizasyon Konferansı - GF
36. Güneydoğu Avrupa Yerel Yönetimler ve Birlikler Ağı - NALAS
37. Güvenli Toplum Ağı - SNS
38. Hareketli Şehirler Ağı - CfM
39. Hayvanat Bahçeleri ve Akvaryumlar Birliği - EAZA

40. İktisadi İşbirliği Kalkınma Teşkilatı - OECD
41. İslam Başkentleri ve Kentleri Teşkilatı - OICC
42. İslam, Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi - IRCICA
43. Karadeniz Başkentleri Birliği Teşkilatı - BSCA
44. Kentlerarası Manevi Kültürel İşbirliği Ağı - ICCN
45. Kentsel Gelişme Küresel Fonu - FMDV
46. Küresel Belediyeler Göstergeleri Ağı - GCIF
47. Küresel Kentler Diyalogu - GC
48. Küresel Tasarım Kentleri Organizasyonu - GDCO
49. Profesyonel Eğitim Birliği - XARXA FP
50. Sürdürülebilirlik İçin Dünya Yerel Yönetimler Birliği - ICLEI
51. Tarihi Şehirler Birliği - LHC
52. Türk Dünyası Belediyeler Birliği - TDBB
53. Ulaşım Araştırmaları Derneği Dünya Konferansı -WCTRS
54. Uluslararası Kent Aydınlatma Birliği - LUCI
55. Uluslararası Fotogrametri ve Uzaktan Algılama Uzay Bilimi Birliği - ISPRS
56. Uluslararası Göç ve Kalkınma Merkezi - CIM
57. Uluslararası Planetaryum Platformu- IPS
58. Uluslararası Sakin Kentler Birliği - CITTASLOW
59. Uluslararası Su Kaynakları Birliği - IWRA
60. Uluslararası Toplu Taşımacılar Birliği - UITP
61. Uluslararası Yerel Çevresel Girişimciler Konsey - ICLET
62. Uyuşturucuya Karşı Mücadele Veren Avrupa Kentleri Teşkilatı - ECAD
63. Yerel Demokrasi Ajansları Birliği - LDA
64. Yerel Yönetimler İşbirliği Programı - MED-PACT

4.5.. SOSYAL MEDYA DİL TERCİHLERİ

30 büyükşehir belediyesinin bulunduğu kentlerin valiliklerinin 29'u web sitesi dili olarak sadece Türkçe'ye yer vermektedir. Tablo 2'de görüldüğü gibi Sadece İstanbul valiliği 3 dilde (Türkçe, İngilizce, Arapça) web sitesi içeriği sunmaktadır. Bu durum, aslında yerel yönetimlerin dünya ya açılmadığının ve küresel anlamdaki gelişmelere tepki verememesinin en büyük nedenlerden biridir. Bu bağlamda, büyükşehirler ve valilikler sosyal medya dil seçeneklerini genişletmesi elzemdir.

Kişilerin ve kurumların sosyal medyada kullandıkları dili, sosyal medya hesaplarına biçtikleri roller belirliyor. Kimi kullanıcı ve kurum sosyal medya

hesabını bir iletişim kanalı olarak kullanıyor ve kullandığı cümleleri özenle seçiyor. Yazılan metnin anlamından bağımsız olarak, imla kurallarına uygun olmasına özellikle dikkat ediyor. Hitap ettiğiniz kitlenin dil konusundaki beklentisi ve onların beklentilerinin sizin nezdinizdeki önemi kullanılan dili etkilemektedir.

SONUÇ

Türkiye’de sosyal medya olarak tanımlanan internet tabanlı bilişim kanalları son yıllarda valilikler ve büyükşehir belediyeleri tarafından benimsenmiştir. Ancak Büyükşehir belediyelerinin ve valiliklerin kendi kentleri, ülke ve dünya kamuoyu ile iletişim fırsatı sunan bu platformlardan yararlanma yöntemi ve yararlanma düzeyi yeterli değildir.

Sosyal medya mecrası olarak, anlık ve oldukça geniş topluluklara sanal ortamda ulaşma fırsatı sunan Twitter seçilmiştir. Twitter hesap verileri gerek valilikle ile büyükşehir belediyeleri için ayrı ayrı incelendiğinde, gerekse karşılaştırıldığında dikkat çekici bir durumla karşılaşmaktadır.

Valiliklerin Twitter kullanım yöntemleri genel olarak, dahil oldukları merkezi hükümetin mülki idare birimi, makamı olarak kimliklenmiş durumdadır. Valilik makamı tarihsel olarak devlet mekanizmasının “yereldeki “resmi” temsilcisi, yerelin yöneticisi olma geleneğini Twitter hesaplarının kullanımında da bu tavrın sürdürüldüğünü göstermektedir.

Büyükşehir belediyeleri ile karşılaştırıldığında çok fark yaratmayan bir başka durum, uluslararası kuruluş ve örgütlere ilgisizliktir. Her iki yerel yönetim mekanizması da uluslararası kuruluş ve örgütlerin Twitter hesaplarının izlenmesini önemsememiştir.

Küreselleşme ile birlikte değişen iletişim mecraları hızla internet platformlarını kamu düzeni sistemine dönüştürmektedir. Web siteleri günümüzde insanların kurumlarla iletişim kurmak için kullandıkları kanallar olmanın ötesinde hukuki ve idari işlem tesis edebildikleri “resmi” nitelikli mecralar durumundadır. E-devlet konseptinin bir görünümü olan bu yapıya kamu kurumlarının sosyal medya hesapları da eklenmektedir. Sosyal medya hesapları, hesap sahibi kamu kurumunun halkla ilişkiler, tanıtım mecrası olma fonksiyonu dışında “birim” hüviyeti kazanmaktadır.⁴⁵

⁴⁵ Hasan Özdilek, *E-devlet Uygulamalarının TBMM 22. Dönem Milletvekillerinin Elektronik Posta Kullanımı Açısından Değerlendirilmesi*, II. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi. Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, 2003. s. 553, 557

Küreselleşme sadece araçsal değişim yapmamaktadır. Küreselleşme aralarında valilikler, büyükşehir belediyeleri gibi yerel yönetimden sorumlu kurumların da dahil olduğu, kamu kurumlarının küresel dünyayla -en azından kendi yönetsel alanlarıyla ilgili olaylar ve aktörler ölçeğinde- iletişim kurmasını, etkileşim içine girmesini gerektirmektedir.

Küreselleşmeyi sadece biçimsel ve araçsal değişim olarak görmek, küreselleşmenin zorunlu hale getirdiği uluslararası iletişim ve etkileşimi yok saymak, küreselleşmenin getireceği fırsatlar veya riskler konusunda hareketsiz kalma anlamı taşımaktadır. Aynı zamanda küreselleşme ile ortaya çıkan sosyal medya platformları, mecraları, çoğulcu demokratik gelişim için fırsatlar sunmakta dahası varlığı konusunda göstergeye dönüşmektedir.

Valilik ve büyükşehir belediyeleri gibi iki güçlü yerel yönetim kurumunun bu alana verdikleri önemi sosyal medyanın kullanımı açısından da dikkate almak gerekmektedir. Küreselleşmenin sağladığı sosyal medya olanaklarından çoğulcu demokratik gelişim sürecinde yararlanabilmek için bu kurumlarının kendilerinin de dahil olduğu, “bilgi toplumu” olgusunu önemsemeleri, küresel bilgi ve işbirliği paylaşımlarıyla süreci zenginleştirmeleri gerekmektedir.⁴⁶

Bu çalışmada sadece Twitter platformu incelenmiştir ve diğer sosyal medya platformlarında da yaklaşık sonuçlar olacağı kabul edilerek örnekseme yapılmıştır.

Araştırmada ortaya çıkan ve nihayet grafikte görülen karşılaştırmada göreceli olarak valiliklere göre daha etkin sosyal medya kullanıcısı bir büyükşehir profili ile karşılaşılmaktadır. Ancak küresel iletişimi ve etkileşimi daha fazla önemsemesi gereken büyükşehir belediyelerinin yurtdışı kuruluş ve aktörleri izleme konusunda isteksiz oluşları, sosyal medyayı küreselleşme ve uluslararası ilişkilerde bir diplomasi aracı olarak kabul etmediklerini göstermektedir.

Projelerde finansman, yenilikçilik, yatırım, deneyim, kriz yönetimi ve daha birçok alanda işbirliği sunan; kamu hizmetleri ve kamu yönetimi anlayışında

⁴⁶ Bekir Parlak, *Yönetim Bilimi ve Çağdaş Yönetim Yaklaşımları*. Beta Yayınları, İstanbul, 2011., s.73

küresel değişimleri izlemeyi sağlayan bir kent diplomasisi kurmak için sosyal medyadan etkin şekilde yararlanmak gerekmektedir.⁴⁷

Valilik ve büyükşehir belediyelerinin web sitelerinde Türkçe dışında dillerde yayın yapmaktan imtina etmelerinin nedeni konusunda veri bulunmamaktadır. Ancak fiili durum, web sitesi dil seçeneğinin artırılmaması, kullanılan dil seçeneğinin de tüm web sitesinin ve sitenin sunduğu otomasyon hizmetinin tamamını kapsamamasıdır. Web sitesi dil seçenekleri çoğu web sitesinde ana sayfanın bazı bölümlerinin çevirilmesi olarak sunulmaktadır.

Twitter örneğinde, Ülkemiz büyükşehir belediye başkanlıklarının ve büyükşehirlerdeki valiliklerin küreselleşme sürecinin önemli mecrası olan sosyal medyayı yüzeysel olarak izledikleri görülmektedir.

⁴⁷ Hamza Ateş, *Kamu Yönetimi Yazıları - Belediyelerde Kurumsal Performans Yönetimi: Uygulamada Başarı İçin Öneriler*, Nobel Yayınevi, Ankara: 2007, s.30 vd.

Kaynakça

Kitaplar

ATEŞ, Hamza. *Kamu Yönetimi Yazıları - Belediyelerde Kurumsal Performans Yönetimi: Uygulamada Başarı için Öneriler*. Ankara: Nobel Yayınevi, 2007.

AYMANGÜLER, Birgül Nuray ERTÜRKESKİN. *Devlet Reformunu Tarihten Çalışmak*. Ankara: Nobel Yayınevi, 2007.

BAUMAN, Zygmunt. *Bireyselleşmiş Toplum*. 4. Çeviren Yavuz Alogan. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2018.

BLBÜL, Mehmet. *Kamu İç Kontrol Sistemi ve Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum*. Ankara: Asil Yayınları, 2009.

DPT. *Kamu Yönetiminin İyileştirilmesi ve Yeniden Yapılandırılması Özel İhtisas Komisyonu Raporu*. Ankara: DPT, 2000.

—. *Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Yerel Yönetimler Özel İhtisas Komisyonu Raporu*. Ankara: DPT, 2001.

DREYFUS, Françoise. *Bürokrasinin İcadı*. İstanbul: İletişim Yayınları, 2007.

ERYILMAZ, Bilal. *Tanzimat ve Yönetimde Modernleşme*. İstanbul: İşaret Yayınları, 1992.

FAROQHI, Sureiya. *Osmanlı'da Kent ve Kentliler*. İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 2000.

GENÇ, Fatma Neval. *Kamu Yönetimi Yazıları-Türkiye'nin Küreselleşme Politikası ve Kamu Yönetimine Etkileri*. Ankara: Nobel Yayınevi, 2007.

GIDDENS, Anthony. *Modernliğin Sonuçları*. 6. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2014.

GÜL, Hüseyin, ve Hüsamettin ÖZGÜR. *Ademi Merkeziyetçilik ve Merkezi Yönetim - Yerel Yönetim İlişkileri*. Ankara: Nobel Yayınevi, 2004.

HEPER, Metin. *Türk Devlet Geleneği*. Ankara: Doğu Batı Yayınları, 2015.

KAZGAN, Gülten. *Küreselleşme ve Ulus Devlet*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2000.

KELEŞ, Ruşen. *Yerinden Yönetim ve Siyaset*. İstanbul: Cem Yayınevi, 1992.

KONGAR, Emre. *Yirmibirinci Yüzyılda Dünya, Türkiye ve Kamuoyu*, Simavi Yayınları, Ankara, 1992

LEWIS, Bernard. *Modern Türkiye'nin Doğuşu*. Çeviren Metin KIRATLI. Ankara: TTK Yayınları, 1996.

ÖZDİLEK, Hasan. «E-devlet Uygulamalarının TBMM 22. Dönem Milletvekillerinin Elektronik Posta Kullanımı Açısından Değerlendirilmesi .» *II. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi*. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi, 2003. 553, 557.

PARLAK, Bekir. *Yönetim Bilimi ve Çağdaş Yönetim Yaklaşımları*. İstanbul: Beta Yayınları, 2011.

POLANYI, Karl. *Büyük Dönüşüm : Çağımızın Sosyal ve Ekonomik Kökenleri*. 13. Çeviren Ayşe BUĞRA. İstanbul: İletişim Yayınları, 2016.

SENCER, Muzaffer. *Türkiye'nin Yönetim Yapısı*. İstanbul: Alan Yayınları, 1986.

TALAS, Cahit. *Ekonomik Sistemler*. Ankara: İmge Kitabevi, 1999.

TUNAYA, Tarık Zafer. *Türkiye'nin Siyasi Hayatında Batılılaşma Hareketleri*. İstanbul: Yenigün Matbaacılık, 1960.

WALLERSTEIN, Immanuel. *Jeopolitik ve Jeokültür Değişmekte Olan Dünya-Sistem Üzerine Denemeler*. 1. Çeviren Mustafa ÖZEL. İstanbul: Küre Yayınları, 2016.

WEBER, Max. *Protestan Ahlakı ve Kapitalizmin Ruhu*. Ankara: Ayraç Yayınevi, 2010.

Makaleler

GERAY, Cevat. «Kent Yönetimi için Yeni Yaklaşımlar.» *Çağdaş Yerel Yönetimler* 4, no. 6 (1995): 28,29.

SARIBAY Yaşar Ali, 1991, "Yurttaşlık ve Katılımcı Demokrasi" Birikim Dergisi Sayı 32. Aralık s. 19 akt. ÖNER Şerif, Yıldırım Uğur, 2001Mahalli İdareler Tasarısı ve 2003Taslağında Belediye Yönetimleri: Katılımcı Demokrasi ve Açıklık Açısından İncelenmesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Cilt 6, Sayı:1 2004 s. 233 (230-252)

Worldbank.org, 2003. akt. ÖNER Şerif, YILDIRIM, Uğur, 2001Mahalli İdareler Tasarısı ve 2003Taslağında Belediye Yönetimleri: Katılımcı Demokrasi ve Açıklık Açısından İncelenmesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Cilt 6, Sayı:1 2004 s. 234 (230-252)

İnternet Kaynaklar

GÜMÜŞ, Niyazi. «ŞEHİR PAZARLAMASINDA SOSYAL MEDYA KULLANIMI: 30 BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA.» *RESEARCHGATE*.

10

09

2019.

https://www.researchgate.net/publication/311571771_SEHIR_PAZARLAMASINDA_SOSYAL_MEDYA_KULLANIMI_30_BUYUKSEHIR_BELEDIYESI_UZERINDE_BIR_ARASTIRMA_USE_OF_SOCIAL_MEDIA_IN_CITY_MARKETING_A_RESEARCH_ON_30_METROPOLITAN_MUNICIPALITIES.

İÇÖZÜ, Tuğçe. «WeAreSocial 2020 Ocak Raporu.» *Webrazzi*. 13 Nisan 2020. <https://webrazzi.com/2020/02/03/we-are-social-digital-2020-raporunda-turkiye-ozelinde-one-cikanlar/>.

